

28.05.2020

I kuntakokous 28.5.2020, muistio

Aika 28.5.2020 klo 9 – 11.27

Paikka skype/kuntien kokoustilat

Läsnä

Jouko Tenhunen, puheenjohtaja

Leila Pekkanen

Petteri Soininen

Anne Mikkonen

Eskelinen Eeva-Liisa

Jestola Eija

Martti Veteli

Seija Karkkainen

Ålander Mika

Sisko Toivanen

Luukkonen Riitta

Jauhiainen Tiina

Huttunen Lassi

Sari Lappalainen

Kaikkonen Päivi

Suomalainen Eeva

Rauno Pikkarainen

Suomalainen Mika

Korhonen Marja

Roponen Anne

Ronkainen Jarmo

Valta Tiina

Korpihalli Riitta

Miettinen Tanja

Vesterlin Hannele

Sahlström Merja

Pulkka Juho

Koho Jenni

Mäkinen Simo

Heikkinen Aili

Jouko Tossavainen

Ulmanen Mira

Pehkonen Tuija

Karppinen Tiina

Lappalainen Anne-Mari

Elina Sirola

Miettinen Ulla

Iivo Polvi

Pääkkönen Ritva

Ruhanen Nea

Huttunen Tarja

Laajalahti Arja

Eero Kurtelius

Juha Eskelinen

Marjoniemi Sirpa

Aarne T. Repo

Toppinen Jouni

Tuija Kastari

Laasonen-Balk Teijamari

Kekkonen Anne

Eveliina Vidgren

Rönkkö Jani

Pertti Pitkänen

Tommi Korpihalli

Puurunen Kirsti

Katri Kurtelius-Juntunen

Puustinen Elina

Koljonen Anne

Laura Käsmä, Kuntamaisema Oy,

klo 9.00 – 10.27

Muiniikka Jarmo

Tornberg Katja

Hyryläinen Päivi

Kokkonen Mira

Eero Kyllönen

Kari Saastamoinen

Janne Peltola

Kirsi Tenhunen

Tikka Tommi

Raimo Partanen

Emmi Tikkanen

Tuovinen Merja

Markku Suokonautio

Teija Itkonen-Brilli

Lehtonen Hanna

Leppikangas Manu Petteri

Leo Hentilä

Pietikäinen Airi

Åhman Kati

Toppinen Jouni

Kekkonen Anne

Kärkkäinen Ilpo, klo 9.30 –

Marja-Leena Kärkkäinen

Kari Saastamoinen

1. Tilaisuuden avaus

Puheenjohtaja Jouko Tenhunen avasi kokouksen ja toivotti läsnäolijat tervetulleiksi. Kokouksen sihteerinä toimii Virpi Kauppinen.

2. Vuoden 2019 Kuntavertailuraportin esittely

Laura Käsmä esitteli Kuntamaiseman kuntavertailuraportin vuodelta 2019. Sote sijoittuu kuntavertailussa hieman keskimääräistä kalliimpien joukkoon: 4250 euroa/asukas (ero noin 100 e/as.). Kunnittain kustannukset vaihtelevat Iisalmen 4000 eurosta Kiuruveden 4900 euroon.

Kustannuksien jakautumisesta suurimmat kustannuserät ovat erikoissairaanhoidon ja hoito- ja hoivapalvelut. Iisalmissa korostuu eritavalla sosiaalipalveluiden tarve muihin kuntiin verrattuna. Aikuispsykososiaaliset palvelut ovat muihin nähden kalliit.

Kiuruvedellä lähes kaikki palvelut ylittävät kuntayhtymän keskitason, eikä kustannustasolle ole yhtä selkeää selittävää.

Sonkajärvellä erikoissairaanhoidon, vpl, hoito- ja hoivapalvelut ovat keskitasoa kalliimmat. Vieremällä hoito- ja hoivapalvelujen kustannukset ovat keskitasoa kalliimmat.

Ikäihmisten palvelut

Hoito- ja hoivapalveluiden kustannuskehitys on ollut vastaava kuin vertailukunnissa. Palveluita käyttävien ikäihmisten osuus on pienempi kuin keskimäärin, erityisesti Iisalmissa. Asukaskohtaiset erot jäsenkunnittain ovat isot. Kotihoidon peittävyys on keskimääräistä alhaisempaa Sonkajärveä lukuunottamatta. Ympäri vuorokautinen hoito toteutuu lähes täysin tehostettuna palveluasumisena. Peittävyys ja kokonaiskustannukset ovat hieman keskitasoa korkeammat 4550 e/ 75 –v. asukas. Hoitopäivien hinnoissa on eroja kunnittain ja yksityisten osuus on melko korkea, mutta kunnittain vaihteleva.

Terveyspalveluiden käyttö on samalla tasolla vertailukuntien kanssa. Erikoissairaanhoidon palveluiden vuodeosastohoidon kustannus jää hieman pienemmäksi kuin keskimäärin. Erikoissairaanhoidon hoitajaksot ovat lyhyitä ja hoidon porrastus on toiminut hyvin. Avohoidon kustannukset ovat hieman keskitasoa korkeammat.

Ikäihmisten toimenpide-ehdotukset:

Välimallin asumispalveluiden lisäämistä tulisi harkita, jotta raskaampien palveluiden kysyntää saadaan pienemmäksi. Kotihoidossa voisi tavoitella vielä nykyistä korkeampaa välittömän työn osuutta, mikä erityisesti Sonkajärven ja Vieremän osalta välittömän työn osuus jää muita jäsenkuntia matalammaksi. Omaishoidon tuen roolia ja houkuttelevuutta pitäisi pyrkiä kasvattamaan sillä se jää selvästi pienempään rooliin kuin aineistossa keskimäärin.

Aikuisten palvelut

Aikuissosiaalityön ja psykososiaaliset palvelut ovat keskimääräistä kalliimmat kuin vertailukunnissa. Palveluiden käyttö ja kysyntä keskittyy Iisalmeen korkeamman työttömyyden ja mielenterveys sairastavuuden johdosta.

Aikuissosiaalityössä on myös kunnilla merkittävä rooli työllisyyden hoidon osalta. Mielenterveyspalveluissa asumispalveluiden kustannukset ovat kokonaisuudessaan keskitasoa, hoitopäivien määrä on suuri Sonkajärvellä ja Kiuruvedellä asumispalveluja on eniten. Aikuispsykososiaalisia palveluita käytetään erittäin runsaasti.

Perhepalvelut

Perhepalveluiden kustannukset ovat selvästi keskitasoa korkeampia. Sijoitettujen lasten osuus on tavanomaista suurempi. Terveysneuvontaan panostetaan paljon, mutta ehkäiseviin palveluihin (perhetyö, kotipalvelut) vähän.

Iisalmissa ja Kiuruvedellä on sijoituksia eniten suhteessa väestöpohjaan. Ennaltahkäiseviin palveluihin tulisi pyrkiä tehostamaan. Kuntien perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen välillä yhteistyön lisääminen voisi tuoda vaikuttavuutta.

Vammaispalvelut

Kustannukset ovat keskimääräistä hieman pienemmät. Kehitysvammaisten palveluissa taloudellinen painoarvo on asumispalveluissa, joissa hoitopäivähinnat ovat keskimääräistä edullisemmat.

Terveyspalvelut

Erikoissairaanhoidon kustannus on noin 70 % (sis. omat ja ja ostetun erikoissairaanhoidon). Vastaanottopalveluissa avohoidon perusterveydenhuollon palveluiden käyttö on keskimääräistä suurempaa. Yhteispäivystyksen käyttö on vähäisempää kuin vertailukunnissa. Suhteessa korkeaan sairastavuuteen kustannukset ovat odotettua matalammat. Vastaanottopalveluiden käyttö on korkeaa (2/3 osa väestöstä, Kiuruvedellä jopa 71 %). Erikoissairaanhoidon kustannusten osalta jäsenkunnat sijoittuvat vertailussa keskitasoon.

Suun terveydenhuollon kustannukset ovat vertailun edullisimpia. Aikuisväestössä peittävyys on matala (30 %). Alle 18 –vuotiaiden osalta peittävyys on noin 80 %, mikä on vertailussa keskimääräistä tasoa.

Perusterveydenhuollon runsaan käytön taustalla olevia syitä on hyvä selvittää tarkemmin. Samoin erikoissairaanhoidon ja omien palveluiden päällekkäisen palvelun riski on syytä tiedostaa.

Kuntavertailuraportin yhteenveto on muistion LIITTEENÄ 1.

3. Lähtökohdat talousarviovuoteen 2021 ja merkittävimmät kehittämishankkeet

Leila Pekkanen kertoi lyhyesti toimintaympäristön analyysin ja toiminnan muutoskohteet. Korona on aiheuttanut ylimääräisiä kustannuksia ja syksyn osalta tilannetta koronan suhteen ei pysty vielä ennustamaan. Tulojen osalta kertymä on pienempi vastaanotto toiminnan supistamisen vuoksi. Varmuusvaraston (3 kk) ylläpitämisestä tulee aiheutumaan lisäkustannuksia.

Sairaanhoitopiiristä on tullut lisämaksuosuutta tälle vuodelle. Kunnallinen palkkaratkaisu on todennäköisesti selviämässä tämän päivän aikana.

Sote uudistuksen valmistelua toteutetaan kahdella hankkeella, joista rahoituspäätökset tulevat 30.6.2020. Lainsäädäntövalmistelu on käynnissä ja tavoitteena on lakien käsittely vuonna 2021. Kuntayhtymän strategia on vahvistettu huhtikuussa ja talousarviota valmistellaan strategian tavoitteiden mukaisesti.

Leila esitteli myös kuntayhtymän merkittävimmät kehittämishankkeet.

Esitysaineisto on muistion LIITTEENÄ 2.

4. Talous 2020 ja 2021

Petteri Soininen kertoi vuoden 2020 talouden toteutumasta ja ennusteesta. Tammi-maaliskuun tilanteessa oma toiminta oli toteutumassa talousarvion mukaisesti. Koronapandemia on vaikuttanut kuntayhtymän ja sairaanhoitopiirin kustannuksiin. Mikäli valtio ei osallistu kustannuksiin, kustannukset tulevat kuntien maksettaviksi.

Hallintokeskus

Pohjolankatu 21, Iisalmi

Tulosennuste vuodelle 2020 ei koske ostettua erikoissairaanhoidoa. Toimintatuottojen osalta ennuste on 700.000 e tulotavoitteen alle ja kulujen osalta ylitysennuste on 850.000 euroa. Ennusteeseen liittyy merkittäviä epävarmuuksia syksyn tilanteen vuoksi ja suojavarusteiden käytön/hinnoittelun vuoksi.

Vuoden 2020 talousarvio ilman koronan vaikutusta on ensi vuoden talousarvion laadinnan pohjana. Henkilöstökulujen kasvuksi on arvioitu 1,35 %, jonka mukaan kuntayhtymän henkilöstökulujen kasvu on 850.000 euroa. Terveyskampuksen uudisrakennuksen poistovaikutus on + 500.000 euroa. Kustannuksia kasvattaa lisäksi palvelutarpeen kasvu ja yleinen kustannustason nousu. Palvelujen priorisoinnista joudutaan todennäköisesti keskustelemaan kuntien kanssa.

Kunnilta pyydetään raamilausunto 30.6. mennessä. Kunnan antama raami ohjaa talousarvion suunnittelua, mutta suunnittelussa on otettava huomioon myös palvelutarve ja lakisääteisten palveluiden tuottaminen. Esitys tuodaan syksyn kuntakokoukseen ja lopullisesta sisällöstä sovitaan palvelusopimusneuvotteluissa.

5. Terveyskampus

Tällä hetkellä on menossa vaihe 2 uudisrakennuksen rakentaminen.

6. Keskustelu

Iisalmen osalta kaupunginjohtaja totesi, että kuntatalouden tilanne on vaikea ja palvelusopimusneuvotteluissa joudutaan varmasti hakemaan tasapainoa talouden osalta. Kaupunginhallitus antaa lausunnon raamista kesäkuun loppuun.

Myös Sonkajärvellä on haasteellinen tilanne palvelutarpeen ja talouden sopeuttamisessa.

Kunnat antavat lausuntonsa 30.6.2020 mennessä.

7. Tilaisuuden päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.27.

Virpi Kauppinen

hallintopalveluvastaava

Tämä asiakirja on allekirjoitettu asianhallintajärjestelmän sähköisellä henkilökohtaisella tunnuksella

Liitteet

Kuntavertailuraportti, yhteenveto
Esitysaineisto Kuntakokous 28.5.2020

Kuntamaisema

Kuntavertailu 2019

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä

Kuntakokouksen esittely 28.5.2020

Laura Käsmä

Keskeiset tulokset

Asukasluku	Yli 75 -vuotiaat	Sote, € / asukas	Sote €
36842	4395	4248	156.5M
Vuosi muutos	Vuosi muutos	Vuosi muutos	Vuosi muutos
-1.1 %	0.5 %	3.0 %	1.8 %

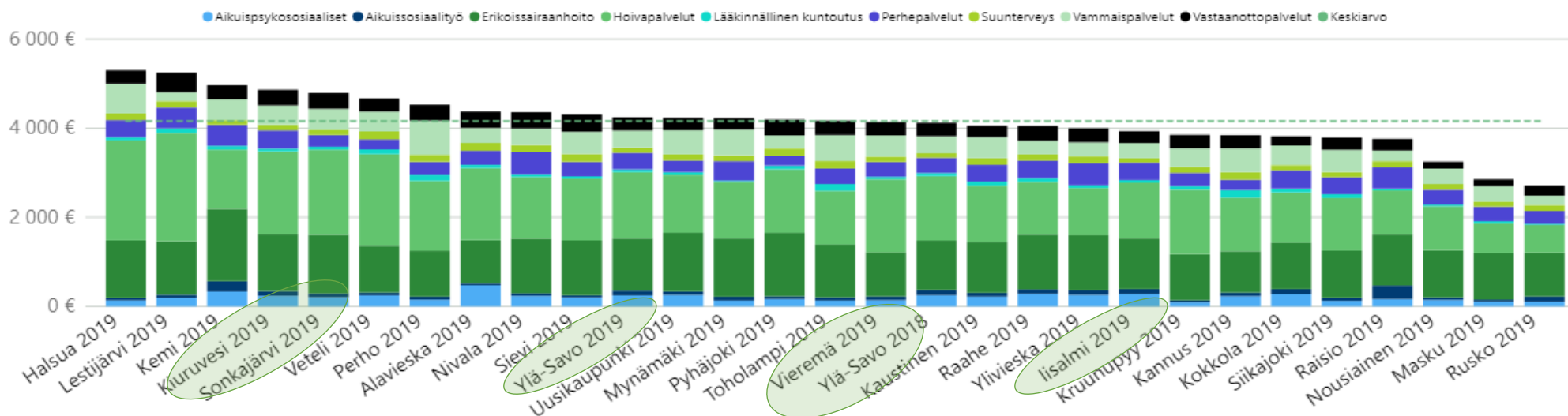
- Ylä-Savon asukaskohtaiset kustannukset ovat aineiston keskiarvoon nähden n. 100€ korkeammat, eli n. 4 250€ asukasta kohden.
 - Kunnittain kustannukset vaihtelevat lisälmen n. 4 000 eurosta Kiuruveden 4 900 euroon.
- Ylä-Savossa palvelut toteutuvat kustannustehokkaasti kun otetaan väestön ikä, sairastavuus sekä sosioekonominen asema huomioon. Ertysisen matalat tarvevakioidut kustannukset ovat lisälmella, mutta kuntayhtymän kunnista vain Kiuruvesi on tarvevakioitujen kustannusten osalta edes keskitasoa.
- Kustannuksia **madaltavia** tekijöitä ovat:
 - muihin kuntiin verrattuna pienet palveluiden peittävyudet (esim. kotihoito, suun terveydenhuolto)
 - avopalveluihin painottuva palvelurakenne (esim. erikoissairaanhoido, mielenterveyspalvelut)
- Kustannuksia **nostavia** tekijöitä ovat
 - vanhusten ympärivuorokautisen hoidon muita suurempi peittävyys
 - tehostetun palveluasumisen korkea hoitopäivähinta (Sonkajärvi, Kiuruvesi)
 - perhepalveluissa korjaavien palveluiden suuri tarve.
 - aikuispsykososiaalisissa palveluissa palveluiden suuri tarve ja käyttö
- Perhepalveluissa huolena on myös tarpeen ja kustannusten suuri kasvu. Kustannusten nousu on ollut määrällisesti suurta myös erikoissairaanhoidossa, mm. kirurgian kustannusten nousun myötä.

Keskeiset tulokset - 4250€/asukas

Menot Netto Tulot ?

ASUKASKOHTAINEN KUSTANNUS PALVELUMUODOITTAIN, € / asukas

Oma kunta 248 € / asukas

Keskiarvo 204 € / asukas

Aikuispsykososiaaliset

Perhepalvelut

Oma kunta 373 € / asukas

Keskiarvo 361 € / asukas

Oma kunta 106 € / asukas

Keskiarvo 91 € / asukas

Aikuissosiaalityö

Suunterveys

Oma kunta 111 € / asukas

Keskiarvo 141 € / asukas

Oma kunta 1,175 € / asukas

Keskiarvo 1,160 € / asukas

Erikoissairaanhoito

Vammaispalvelut

Oma kunta 388 € / asukas

Keskiarvo 426 € / asukas

Oma kunta 1,486 € / asukas

Keskiarvo 1,396 € / asukas

Hoivapalvelut

Vastaanottopalvelut

Oma kunta 297 € / asukas

Keskiarvo 300 € / asukas

Oma kunta 63 € / asukas

Keskiarvo 77 € / asukas

Lääkinnällinen kuntoutus

Yhteensä

Oma kunta 4,248 € / asukas

Keskiarvo 4,158 € / asukas

KUNTA
MAISEMA

Keskeiset tulokset - kunnittaiset erot

ASUKASKOHTAISET KUSTANNUKSET, € / asukas

Kunta	Aikuispsykososiaaliset	Aikuissosiaalityö	Erikoissairaanhoito	Hoivapalvelut	Lääkinnällinen kuntoutus	Perhepalvelut	Suun terveydenhuolto	Vammaispalvelut	Vastaanotto	Yhteensä
Kiuruvesi	239 €	105 €	1 280 €	1 856 €	65 €	406 €	131 €	433 €	349 €	4 864 €
Sonkajärvi	206 €	83 €	1 320 €	1 910 €	66 €	264 €	113 €	475 €	353 €	4 791 €
Vieremä	144 €	83 €	988 €	1 642 €	58 €	332 €	121 €	475 €	297 €	4 139 €
Isalmi	277 €	115 €	1 141 €	1 245 €	62 €	388 €	101 €	340 €	268 €	3 936 €
Yhteensä	248 €	106 €	1 175 €	1 486 €	63 €	373 €	111 €	388 €	297 €	4 248 €

Isalmessa kustannuksissa korostuvat pääsääntöisesti sosiaalipalvelut, esim. aikuissosiaalityö sekä perhepalvelut. Myös aikuispsykososiaaliset palvelut ovat muihin nähden kalliit.

Kiuruvedellä lähes kaikki palvelut ylittävät kuntayhtymän keskitason, eikä kustannustasolle ole yhtä selkeää selittävää tekijää.

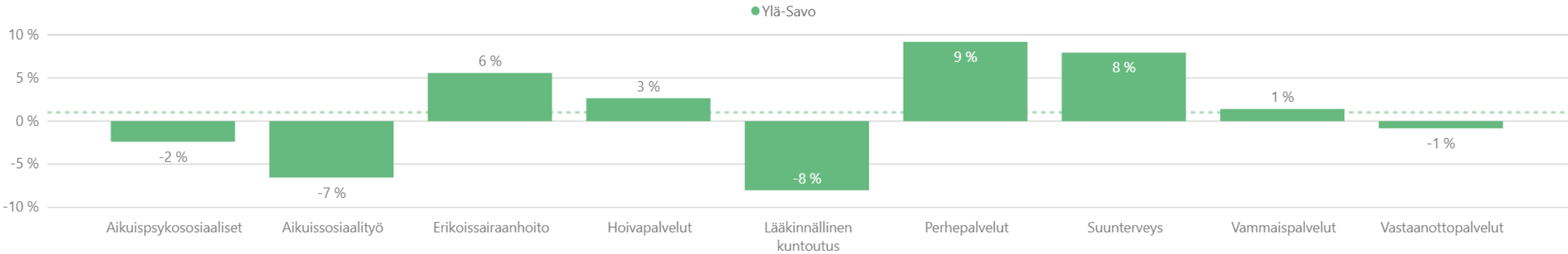
Sonkajärvellä erikoissairaanhoito, hoito ja hoivapalvelut sekä vammaispalvelut poikkeavat eniten kalliimpaan suuntaan.

Vieremän kustannuksiin vaikuttaa eniten hoito- ja hoivapalveluiden suhteellinen kalleus.

Keskeiset tulokset - kustannusmuutokset

Asukaskohtaiset kustannusmuutokset (%)

- Ylä-Savossa kustannusnousu (€/asukas) on keskimäärin ollut sama 3 % kuin aineistossakin.
- Erikoissairaanhoidon kulut ovat Ylä-Savossa nousseet selvästi voimakkaammin, mutta hoivapalveluissa samaa tahtia aineiston muiden kuntien kanssa.
- Myös perhepalveluiden kustannusnousu on ollut Ylä-Savossa lähes yhtä voimakasta kuin koko aineistossa.

Kokonaiskustannusten muutokset

Ylin palvelu	Aikuispsykososiaaliset		Aikuissosiaalityö		Erikoissairaanhoido		Hoivapalvelut		Lääkinnällinen kuntoutus		Perhepalvelut		Suunterveys		Vammaispalvelut		Vastaanottopalvelut		Yhteensä	
Vertailuyksikkö	Muutos (t. €)	(%)	Muutos (t. €)	(%)	Muutos (t. €)	(%)	Muutos (t. €)	(%)	Muutos (t. €)	(%)	Muutos (t. €)	(%)	Muutos (t. €)	(%)	Muutos (t. €)	(%)	Muutos (t. €)	(%)	Muutos (t. €)	(%)
Iisalmi	56	0,9 %	-227	-8,4 %	1652	7,3 %	443	1,7 %	-88	-6,3 %	464	5,9 %	94	4,6 %	-89	-1,2 %	4	0,1 %	2307	2,8 %
Kiuruvesi	6	0,3 %	-49	-5,5 %	643	6,7 %	368	2,5 %	-43	-7,6 %	208	6,8 %	113	12,1 %	-55	-1,6 %	-195	-6,5 %	996	2,6 %
Sonkajärvi	-142	-15,0 %	-25	-7,3 %	-120	-2,3 %	-404	-5,1 %	-70	-21,4 %	127	14,1 %	-2	-0,3 %	83	4,7 %	-45	-3,2 %	-598	-3,1 %
Vieremä	-251	-32,8 %	-22	-6,8 %	-361	-9,3 %	390	7,1 %	-28	-12,0 %	213	21,9 %	51	13,3 %	96	6,0 %	17	1,6 %	105	0,7 %
Yhteensä	-332	-3,5 %	-323	-7,6 %	1815	4,4 %	797	1,5 %	-230	-9,1 %	1012	7,9 %	257	6,7 %	35	0,2 %	-220	-2,0 %	2810	1,8 %

Ikäihmisten palvelut

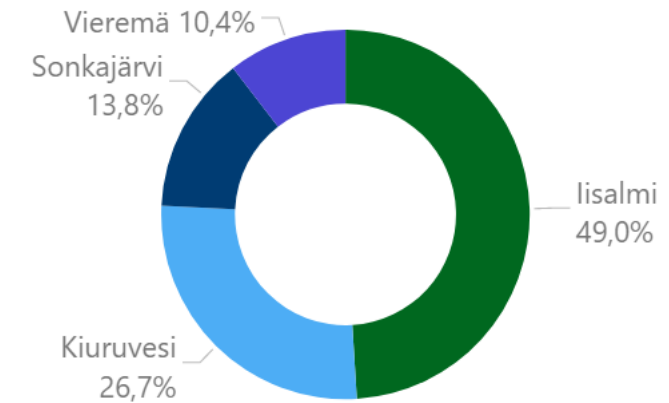
*Hoito ja hoiva, oma osastohoito, oma ja ostettu
erikoissairaanhoido (+75)*

Ikäihmisten palvelut

- Kustannukset ovat Ylä-Savossa keskimäärin aineiston keskiarvossa.
- Palveluita käyttävien ikäihmisten osuus on Ylä-Savossa (ja etenkin lisalmessa) selvästi pienempi kuin keskimäärin, mikä vaikuttaa kustannustasoon.
 - Erityisesti kotihoidon palvelut on muista hieman poiketen kohdennettu pieneen asiakasmäärään, joka saa paljon kotihoidon palvelua.
- Ympäri vuorokautisen hoidon käyttö (peittävyys) on puolestaan aineiston keskiarvossa ja pysynyt lähes ennallaan edelliseen tarkasteluun nähden (10,4% yli 75-vuotiaista).
- Ikäihmiset käyttävät erittäin vähän ostetun erikoissairaanhoidon palveluita, vaan saavat palvelut lähes täysin paikallisesti. Tästä huolimatta omien osastojenkin käyttö on kohtuullisen pientä.
- Kunnittaiset erot:
 - **lisalmessa** kustannus on selvästi niin kotihoidossa kuin ympärivuorokautisessa hoidossa muita kuntia matalampi, mikä aiheutuu palveluiden muita vähemmästä käytöstä ja tehostetun palveluasumisen osalta myös edullisemmasta keskimääräisestä hoitopäivähinnasta.
 - **Kiuruvedellä** ympärivuorokautisen hoidon kustannus on toiseksi matalin, vaikka hoitopäivähinta onkin kallis.
 - **Vieremällä** kustannustasoa nostaa ympärivuorokautisen hoidon korkea peittävyys.
 - Kallein kunta on **Sonkajärvi**, jossa kustannukset ovat kuntayhtymän keskitasoa korkeammat sekä kotiin annettavissa palveluissa että ympärivuorokautisessa hoidossa. Hoitopäivähinnan kalleus nostaa kunnan kustannuksia tehostetussa palveluasumisessa.

€/yli 75-vuotias asukas	Kustannus €
13955	61.3M
Vuosi muutos	Vuosi muutos
-0.3 %	0.1 %

KUSTANNUSJAKAUMA KUNNITTAIN

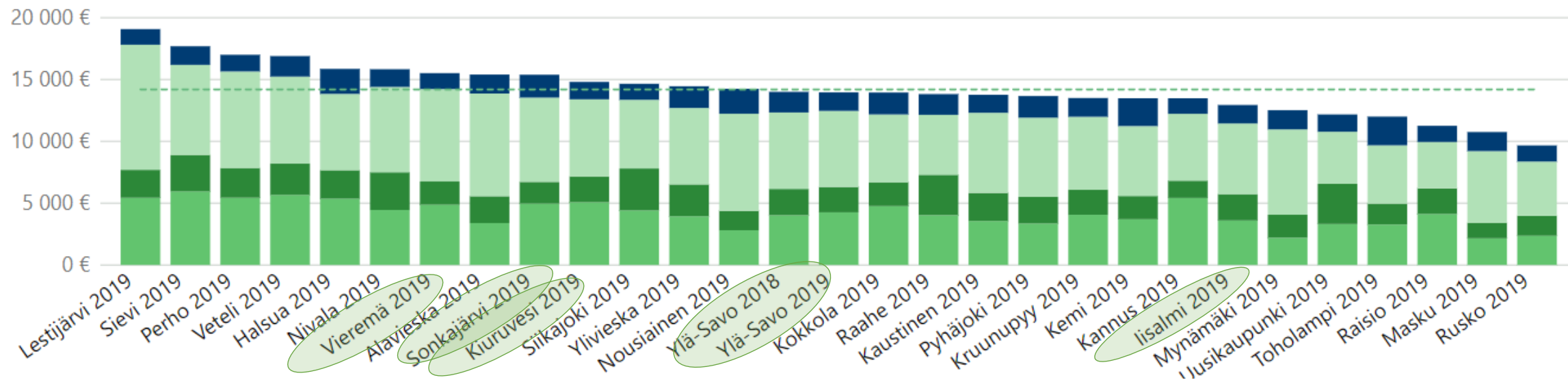
Menot

Netto

Tulot

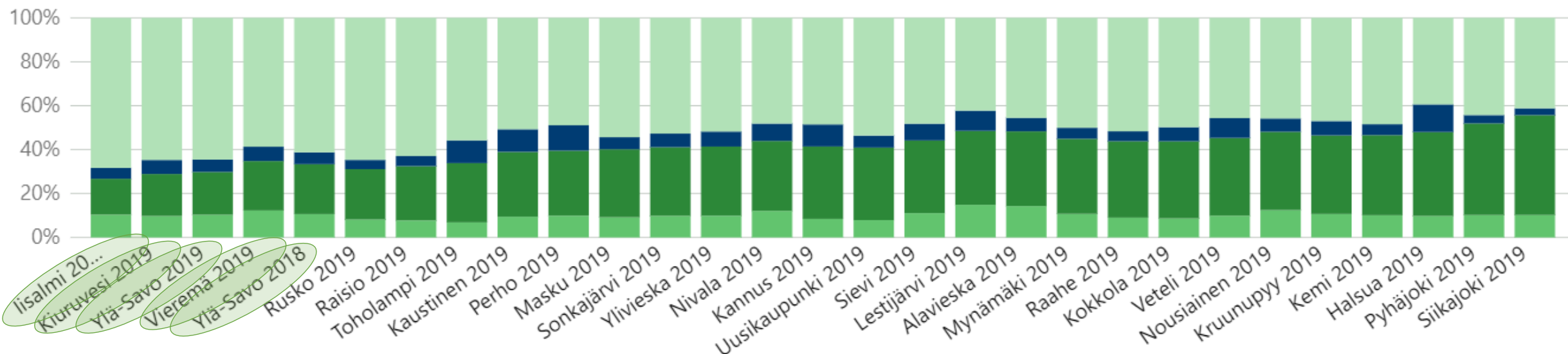
ASUKASKOHTAISET KUSTANNUKSET PALVELUMUODOITTAIN, € / yli 75-vuotias asukas

1| Kotona asuvien palvelut 2| Akuuttihoito 3| Palveluasuminen ja laitoshoido 4| ESH Keskiarvo

YLI 75-VUOTIAIDEN PALVELUIDEN KÄYTTÖ, %

Ympäri vuorokautinen hoito Kotihoito ja tukipalvelut Omaishoito Palveluiden ulkopuolella

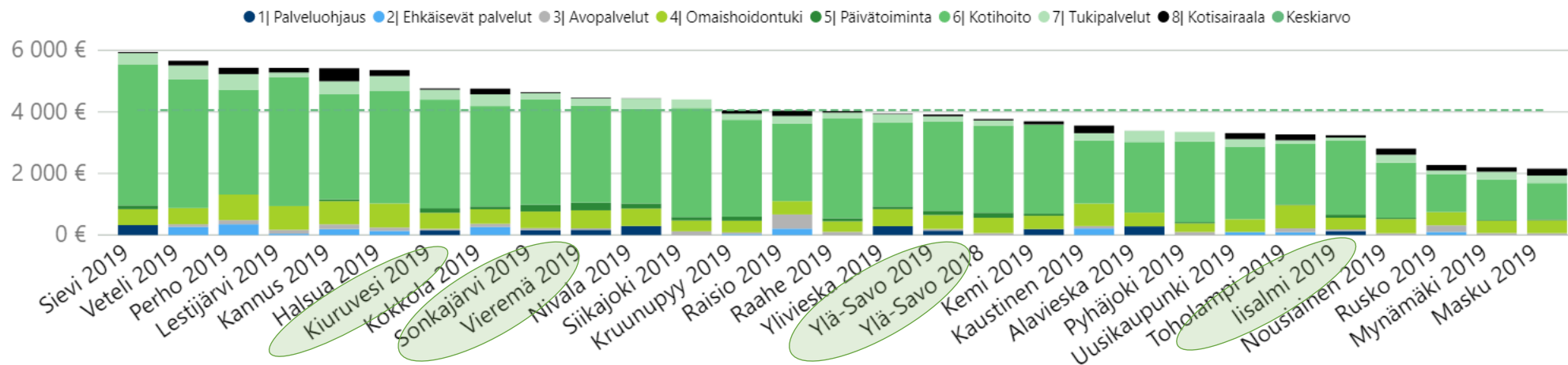
Ikäihmisten palvelut: Kotona asuvien palvelut

- **Kotihoidon** asukaskohtainen kustannus on Ylä-Savossa lähellä aineiston keskiarvoa ja noussut n. 7 %.
- Kotihoidon asiakkaiden peittävyys vuoden aikana on selvästi pienempi.
 - Tähän yhtenä syynä on se, että tilapäisiä asiakkuuksia vaikuttaisi olevan Ylä-Savossa varsin vähän.
 - Tämän johdosta myös asiakaskohtaisten käyntien määrä on Ylä-Savossa suuri.
 - Yksittäisten käyntien kustannus on kuitenkin pieni.
- Kotihoidon tukipalveluiden osuus kuntayhtymän kustannuksista on pieni, ja asiakasmaksut kattavat valtaosan näistä kuluista.
- Tehollisen työajan osuus on samaa luokkaa kuin muissa tiedon antaneissa kunnissa.
- **Kotisairaalaan** panostetaan kokonaisuudessaan vähän vertailussa, mutta lisälmella sen rooli on muita kuntia suurempi. Kotisairaalan keskimääräinen käyntihinta on myös vertailussa edullinen (n. 65€ vs. 100€).
- **Omaishoidon tuen** peittävyys on Ylä-Savossa keskimääräistä matalampi (+5,6 %) ja kunnittain lisälmella matalin ja muissa kuntayhtymän kunnissa yli 6 %. Asiakasta kohden Ylä-Savo panostaa kuitenkin keskimääräistä enemmän omaishoitajien tukeen. Erityisesti Sonkajärvellä asiakaskohtainen kustannus on korkea.

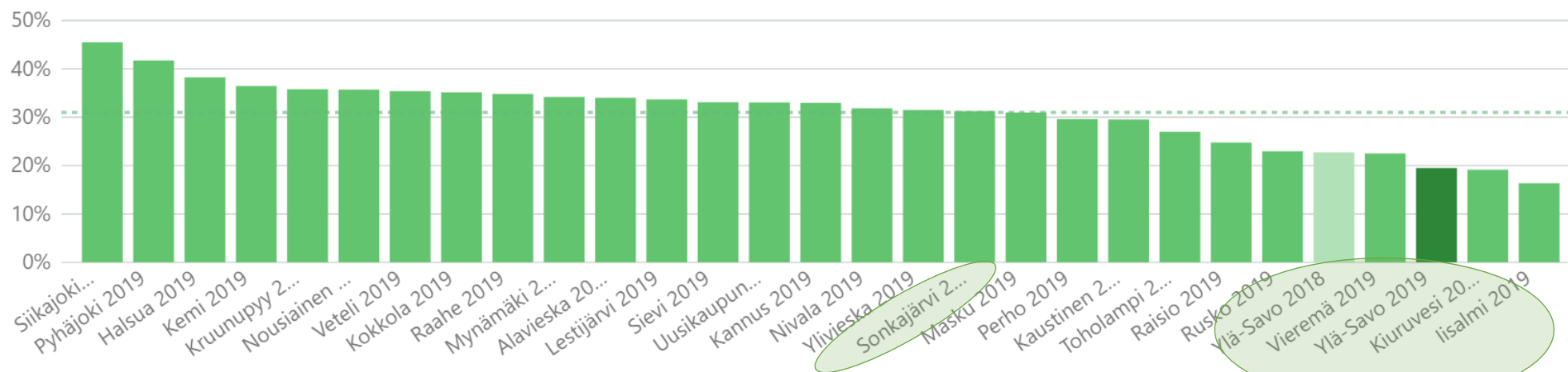

Ikäihmisten palvelut: Kotona asuvien palvelut

ASUKASKOHTAINEN KUSTANNUS PALVELUMUODOITTAIN, € / yli 75-vuotias asukas

KOTIHOIDON PEITTÄVYYS

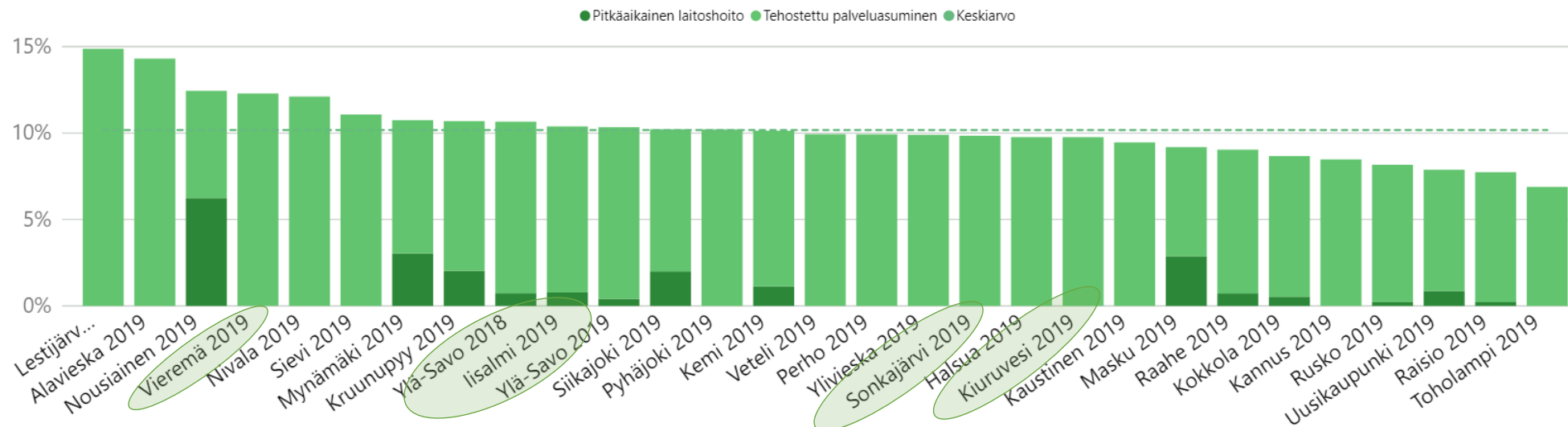
Ikäihmisten palvelut: Ympäri vuorokautinen hoito

- Ympäri vuorokautinen hoito toteutuu lähes täysin **tehostettuna palveluasumisena**.
- Peittävyys on aineiston keskiarvoa korkeampi, ja kokonaiskustannuskin nousee näin hieman keskitasoa korkeammaksi (4550€/75-v asukas).
- Kunnittain erot tehostetun palveluasumisen kustannuksissa eivät kulje täysin käsi kädessä peittävyyksien kanssa. lisalmessa on suunnilleen sama peittävyys kuin Kiuruvedellä, mutta edullisemmat hoitopäivähinnat laskevat lisalmen kustannusta selvästi Kiuruvettä pienemmäksi.
- Yksityisen hoidon osuus on vertailussa melko korkea, mutta kunnittain vaihteleva. lisalmessa jopa 60 % hoidosta toteutuu muussa kuin Ylä-Savon omissa yksiköissä.
- Tehostetun palveluasumisen yksikköjen koko on pienehkö, mutta hoitopäiväkustannukset eivät näytä pienissä yksiköissä kuitenkaan olevan korkeimpia. Ostopalveluiden yksikkökustannus on edullinen.

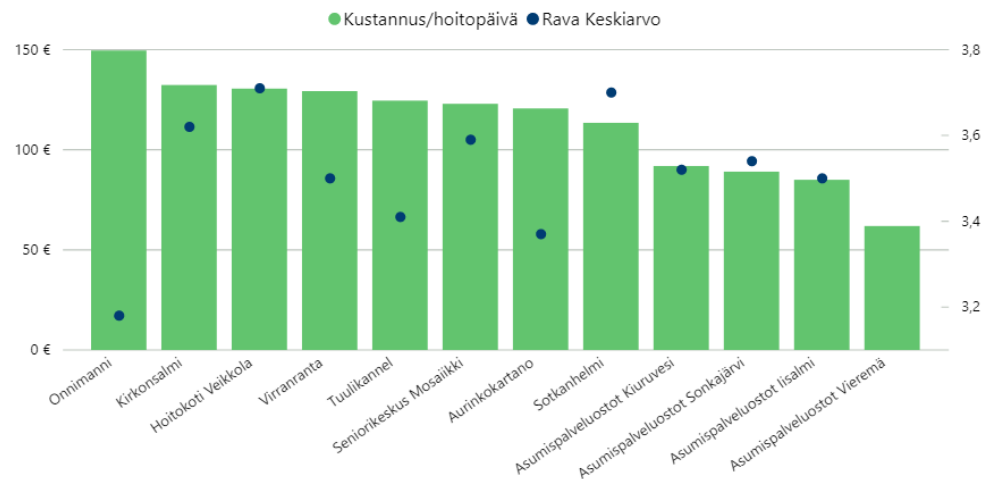

Ikäihmisten palvelut: Ympäri vuorokautinen hoito

YMPÄRIVUOROKAUTISEN HOIDON PEITTÄVYYS PALVELULAJEITTAIN

TEHOSTETUN PALVELUASUMISEN YKSIKÖT (Netto € / hoitopäivä)

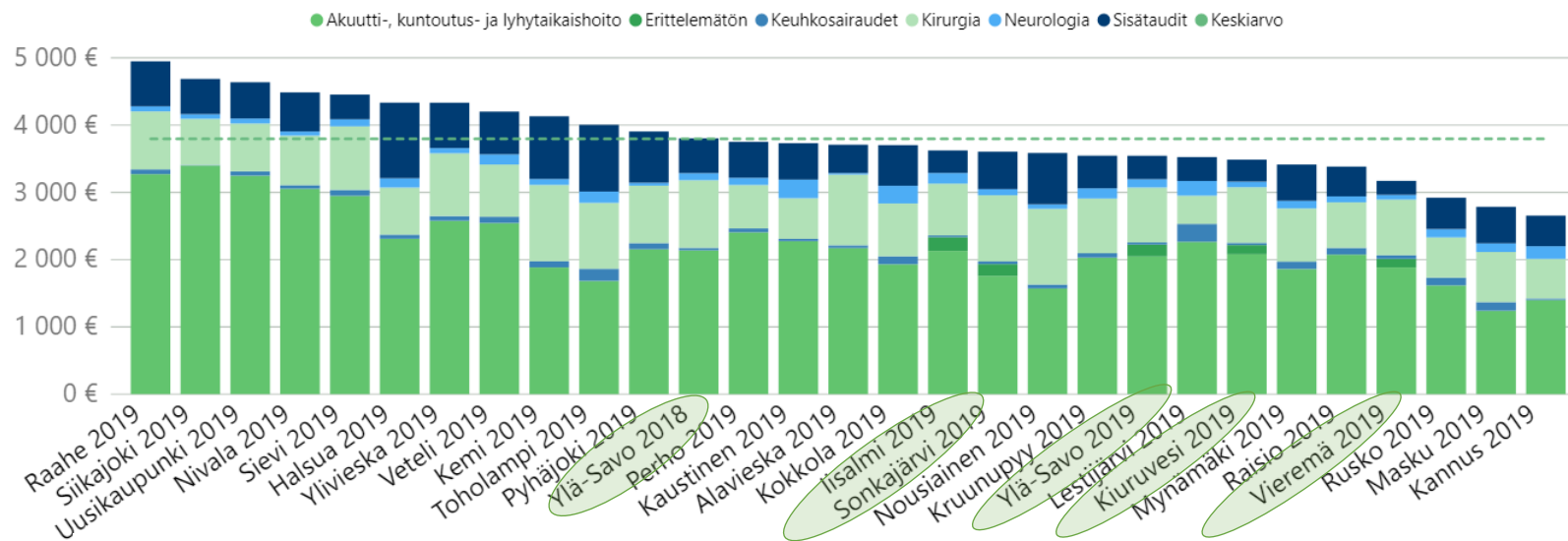
Ikäihmisten palvelut: Terveyspalvelut (osastot ja esh)

- **Osastopalveluihin** panostus on Ylä-Savossa samaa tasoa kuin vertailuaineistossa keskimäärin.
 - Hoitopäivähinta on keskimäärin korkeampi kuin vertailuaineistossa, mutta pienemmän palveluiden käytön myötä kokonaiskustannus jää kuitenkin keskitasoa pienemmäksi.
- **Erikoissairaanhoidon** palveluiden **vuodeosastohoidon** kustannus jää hieman pienemmäksi kuin keskimäärin, etenkin lisalmessa.
 - Vuodeosastohoidossa (shp) hoitojaksot ovat keskimääräistä lyhyempiä, mikä vaikuttaa kustannustasoon. Sisätaudeilla hoitopäivien määrä on huomattavan pieni, mutta on huomattava että omakaan osastohoito ei ole määrällisesti vertailussa suurta.
 - **Avohoidon** kustannus on laskenut vuodesta 2018 mutta on vielä hieman keskitasoa korkeampi. Ostetun erikoissairaanhoidon osuus kustannuksista on noin 27 % ja käynneistä 20 %. Omien erikoislääkäreiden vastaanotolla käynneistä muodostuu jopa 50 %. Lisalmessa näiden kustannusten osuus on selvästi muita kuntia korkeampi

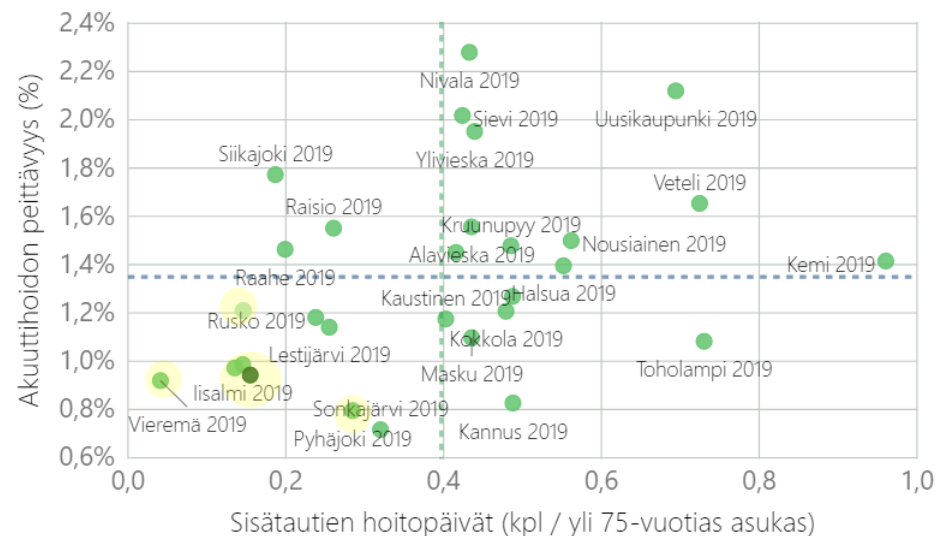

Menot Netto Tulot

IKÄÄNTYNEIDEN ASUKASKOHTAISET KUSTANNUKSET PALVELUMUODOITTAIN, € / yli 75-vuotias asukas

SISÄTAUTIEN HOITOPÄIVÄT JA AKUUTTIHOIDON PEITTÄVYYS

Ikäihmisten palvelut: Johtopäätökset

- Kustannustason nousu selittyy täysin väestön ikääntymiselle, ja nousua on odotettavissa jatkossakin, mikäli kotona asumista ei saada lisättyä nykyisestä. Muutos on ollut oikeansuuntaista, mutta pientä.
 - Painopisteen tulisi edelleen olla kotiin annettaviin palveluihin panostamisessa ja näin palvelurakenteen keventämisessä.
 - Kotihoidon resurssit keskittyvät lähes täysin säännöllisiin paljon tukea tarvitseviin asiakkaisiin, mutta tällä ei ole pystytty vähentämään raskaampien palveluiden tarvetta.
 - Korkea sairastavuus vaikuttaa myös raskaamman hoidon tarpeeseen iäkkäämmissä ikäluokissa.
- Mahdollisuus myös vaativampaan hoitoon omissa osastopalveluissa näyttäisi olevan kokonaisuuden kannalta suotuista ratkaisu, jolla on voitu vaikuttaa esim. ostetun erikoissairaanhoidon kustannuksiin.
 - Myös erikoissairaanhoidon avohoidossa omien palveluiden tarjonta vähentää ostetun erikoissairaanhoidon käyttöä.
 - Yksikkökustannukset ostetussa erikoissairaanhoidossa ovat korkeat, minkä perusteella päätellen niissä onkin voitu keskittyä vaativimpaan hoitoon.

Toimenpide-ehdotukset

- Välimallin asumispalveluiden lisäämistä tulisi harkita, jos niiden avulla saataisiin kysyntää raskaampiin palveluihin vähennettyä.
- Kotihoidossa voisi tavoitella vielä nykyistä korkeampaa välittömän työajan osuutta, mikä erityisesti Sonkajärvellä ja Vieremällä jää muita Ylä-Savon kuntia matalammaksi.
- Omaishoidon tuen roolia ja houkuttelevuutta tulisi myös vielä pyrkiä kasvattamaan, sillä se jää selvästi pienempään rooliin kuin aineistossa keskimäärin.

Aikuisten palvelut

*Aikuissosiaalityö ja aikuispsykososiaaliset palvelut (sis.
Aikuispsykiatrian erikoissairaanhoidosta)*

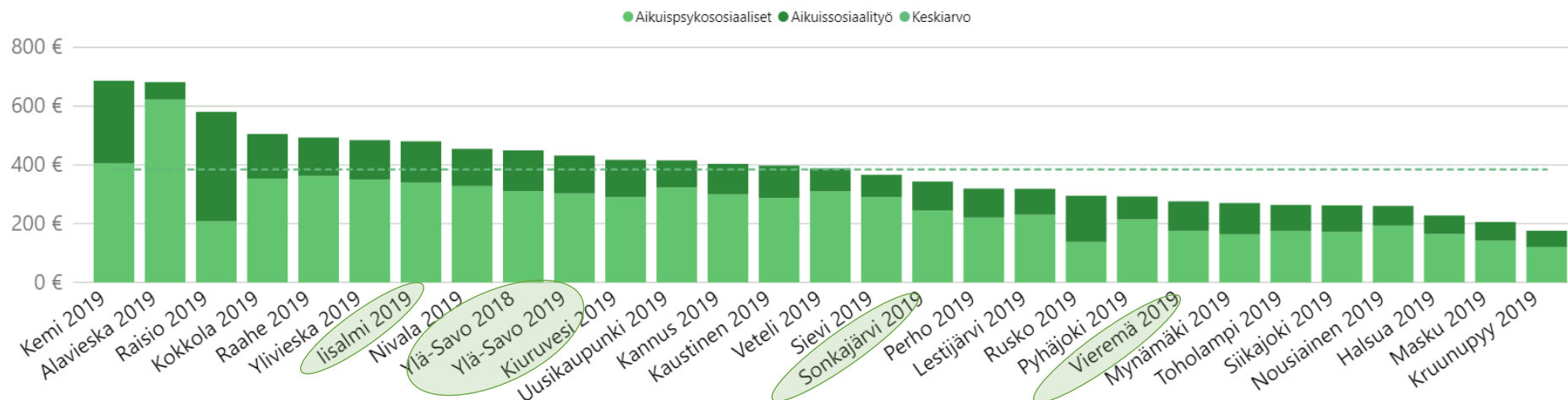
Aikuissosiaalityö ja psykososiaaliset palvelut

€/yli 18-vuotias asukas	Kustannus €
432	13.1M
Vuosimuutos -4.0 %	Vuosimuutos -4.8 %

- Keskitasoa kalliimmat kustannukset.
- Kunnittain kustannuksissa on kuitenkin selvää hajontaa, ja palveluiden käyttö ja kysyntä keskittyy lisälmeen korkeamman työttömyyden sekä mielenterveyssairastavuuden johdosta.
- **Aikuissosiaalityön** kustannukset ovat kuitenkin kaikkiaan työttömyyden edellyttämällä tasolla. Työllistymisen palveluihin on kuntayhtymässä panostettu keskimääräistä enemmän.
- **Aikuispsykososiaalisten** palveluiden kustannukset ovat myös mielenterveyssairastavuuden mukaisella tasolla.
 - lisälmen palvelurakenne poikkeaa muista kunnista - avopalveluita käytetään muita enemmän ja esim. asumispalveluissa asiakasmäärä on pienempi. Kiuruvedellä sairastavuus on korkeaa ja kustannukset siihen nähden pienet.

Menot Netto Tulot ?

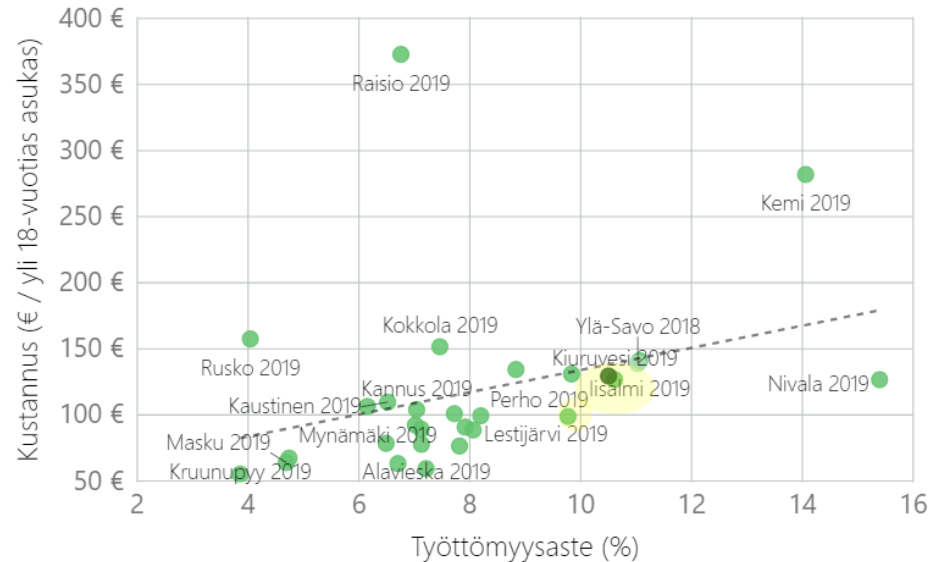
ASUKASKOHTAINEN KUSTANNUS PALVELUMUODOITTAIN, €/yli 18-vuotias asukas

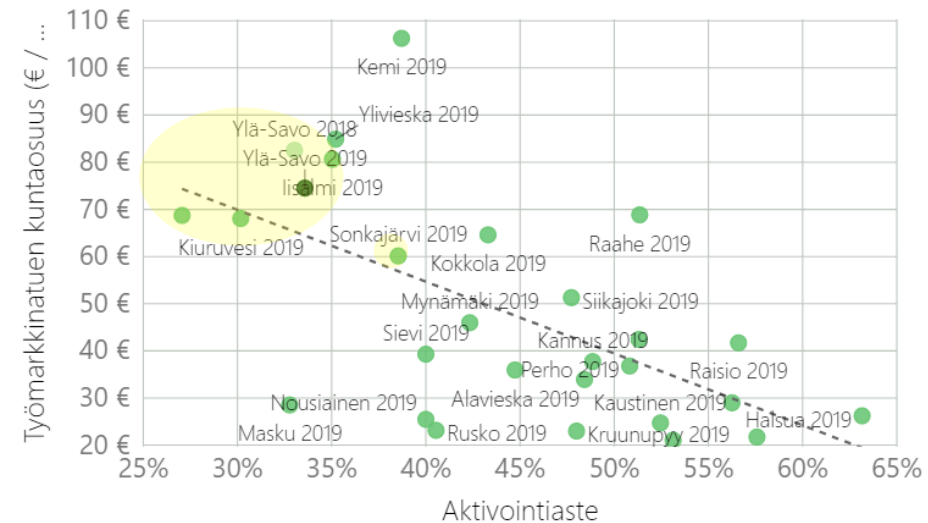
Aikuissosiaalityö

- Toimeentulotuen saanti pitkittynyttä. Myös ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen kustannukset ovat nousseet lisälnessä selvästi
- Aktivointiaste matala, mikä heijastuu työmarkkinatuen kuntaosuuteen sitä nostavasti.
- Työllisyystilanteen kohentuminen näkyy myös työllistämisen laskeneissa panostuksissa, jotka ovat lisälnessä kuitenkin edelleen korkeimpien joukossa. Varsinkin asiakasta kohden panostetaan työllistämisen palveluihin paljon, mikä on suositeltavaakin vaikuttavuuden näkökulmasta.
- Kuntayhtymän aikuissosiaalityön asiakkaina on myös huomattavan suuri osuus alueen asutokunnista, n. 9 % ja siihen nähden varsinaisen sosiaalityön kustannus on hyvin pieni.

TYÖTTÖMYYSASTE JA AIKUISSOSIAALITYÖN KUSTANNUS (€ / yli 18-vuotias asukas)

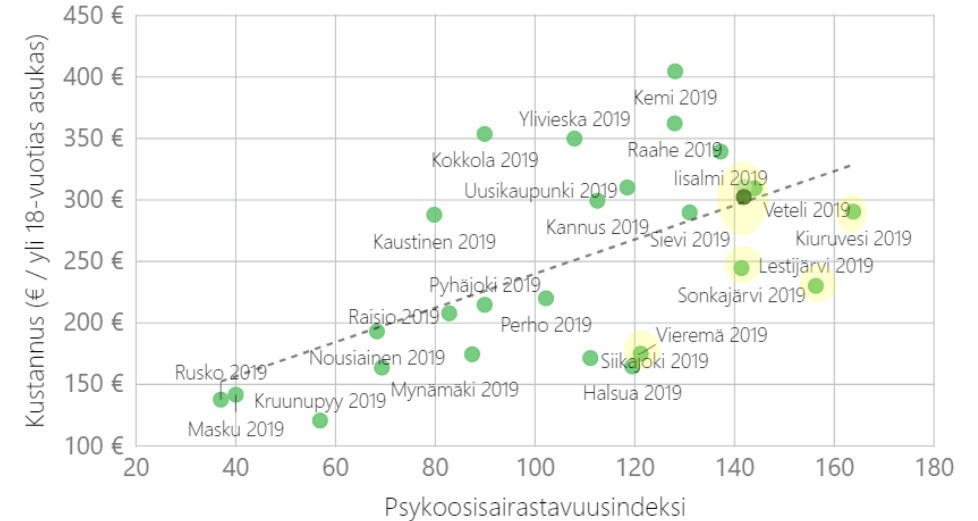
ASUKASKOHTAINEN TYÖMARKKINATUEN MÄÄRÄ (€) | AKTIVOINTIASTE

Aikuispsykososiaaliset palvelut

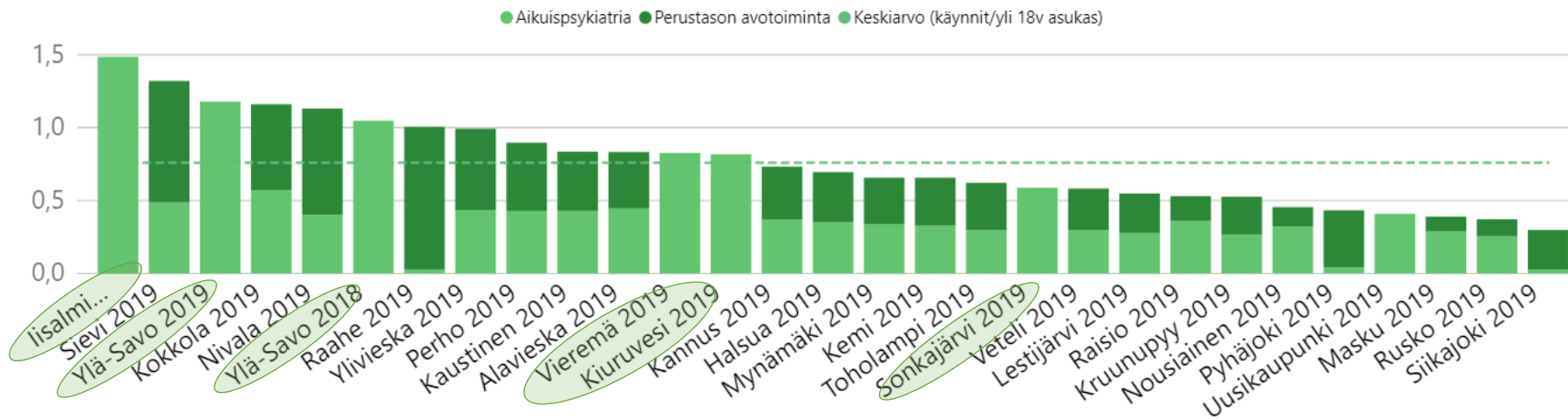
- Palveluiden tarve ja kustannus on korkea.
- Palvelutarjontaa on avohoidossa runsaasti, asumispalveluissa keskimääräisesti ja osastohoidossarunsaasti
- Kustannusten painopistettä on myös saatu vuoden aikana siirtymään aiempaa enemmän avopalveluihin.
 - Avopalveluiden kustannus on lisalmessa vertailun kolmanneksi korkein ja kuntayhtymän tasollakin keskitasoa selvästi suurempi. lisalmen käyntimäärä onkin kuntavertailun suurin.
- Asumispalveluiden kustannus on kokonaisuudessaan keskitasoa
- hoitopäivien määrä suuri Sonkajärvellä ja Kiuruvedellä näitä päiviä muodostuu vertailun eniten.
- lisalmessa tilanne on päinvastainen ja asumispalveluita on yllättävän vähän käytössä suhteessa sairastavuuteen.
- Psykiatrisen osastohoidon määrä on edelleen keskimääräistä suurempaa, mutta sen kokonaiskustannus on kuitenkin keskimääräistä pienempi, eli keskimääräinen hoitopäivähinta on edullinen.
- Ostetun erikoissairaanhoidon osuus osastohoidon kustannuksista on noin kolmannes ja hoitopäivistä n. 16 %. Psykiatrinen avohoito toteutuu lähes kokonaan paikallisesti.

PSYKOOSISAIRASTAVUUSINDEKSI JA AIKUISPSYKOSOSIAALISTEN KUSTANNUS (€ / yli 18-vuotias asukas)

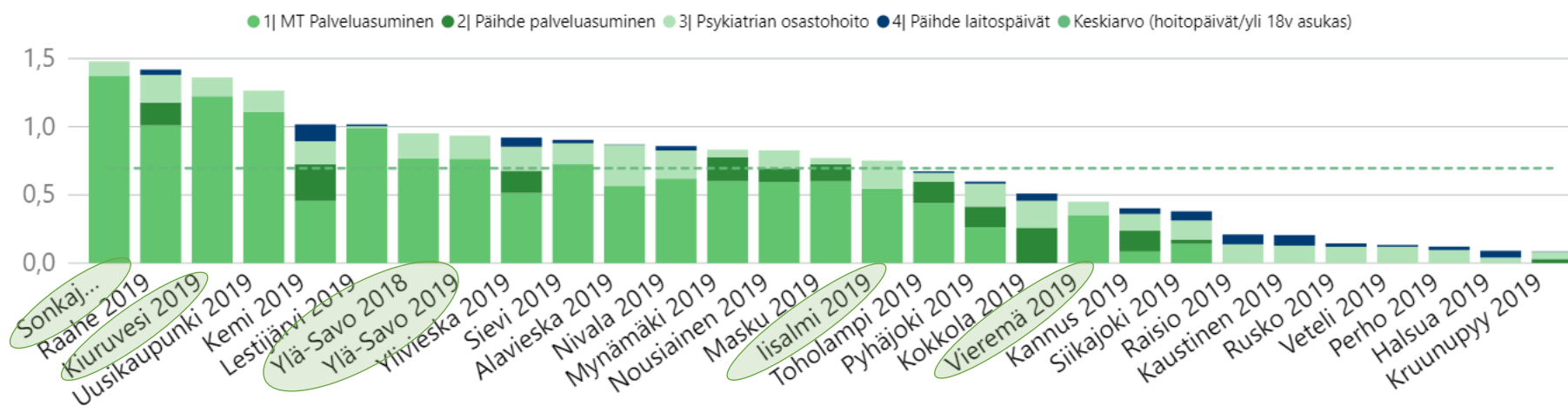

Aikuispsykososiaaliset palvelut

KÄYNNIT YLI 18-VUOTIASTA ASUKASTA KOHDEN

HOITOPÄIVÄT YLI 18-VUOTIASTA ASUKASTA KOHDEN HOITOMUODOITTAIN

Aikuissosiaalityö ja psykososiaaliset palvelut - Johtopäätökset

- **Aikuissosiaalityön** kustannustaso noudattelee työttömyyttä.
- Iisalmen työllistämistoiminnan vaikuttavuuden lisääminen nousee esiin: aktivointiaste on edelleen pieni.
- Ongelmana on asiakkuuksien ja työttömyyden pitkittyminen, joiden ratkaiseminen vaatii monen toimijan yhteistyötä ja palveluiden tarjoamista asiakkaiden henkilökohtaisista lähtökohdista käsin.
- Syyt ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen käytön kasvun takana olisi hyvä selvittää.
- **Aikuispsykososiaalisissa** palveluissa palveluiden yksikkökustannukset omassa toiminnassa eivät ole kalliit, mutta kustannuksia nostaa lähes kaikkien palveluiden erittäin runsas käyttö.
- Mikäli kustannuspaineisiin toivotaan helpotusta, se toteutuu tarpeen vähenemiseen tähtäävien toimenpiteiden myötä. Käytännössä siis matalan kynnyksen palveluiden, ennaltaehkäisyyn ja avopalveluiden ja kotiin vietävän tuen roolia tulee nykyisestäänkin kasvattaa
- Erityisenä huomiona myös mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden suuri määrä (Sonkajärvi ja Kiuruvesi), johon ollaan jo haettukin vaihtoehtoisia palvelumuotoja lisäämällä kotiin vietäviä palveluita. Palveluntuottajien kanssa on edelleen syytä hakea ratkaisuja, jotka tukevat kuntoutumista myös ostopalveluissa, esim. sopimuksellisin keinoin.
- Ostetun erikoissairaanhoidon kustannukset ovat Ylä-Savossa erittäin pienet. Vain vaativampaa osastohoitoa on toteutunut sairaanhoitopiirin palveluissa.

Perhepalvelut

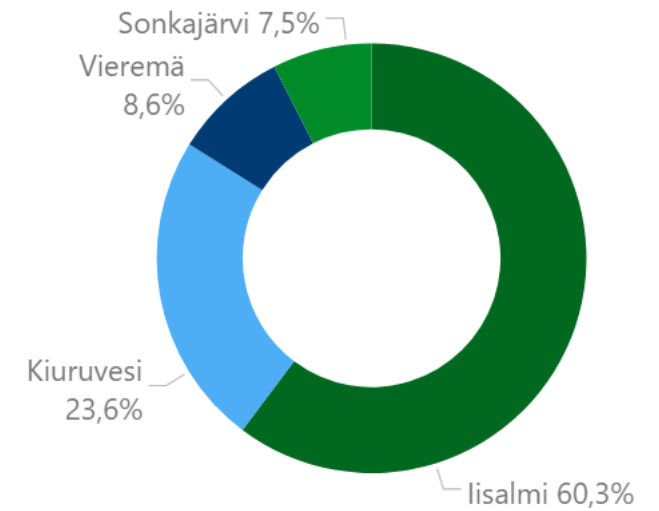
*Neuvolat, ehkäisevät palvelut, perheneuvola,
sosiaalityö, lastensuojelu, psykiatria*

Perhepalvelut

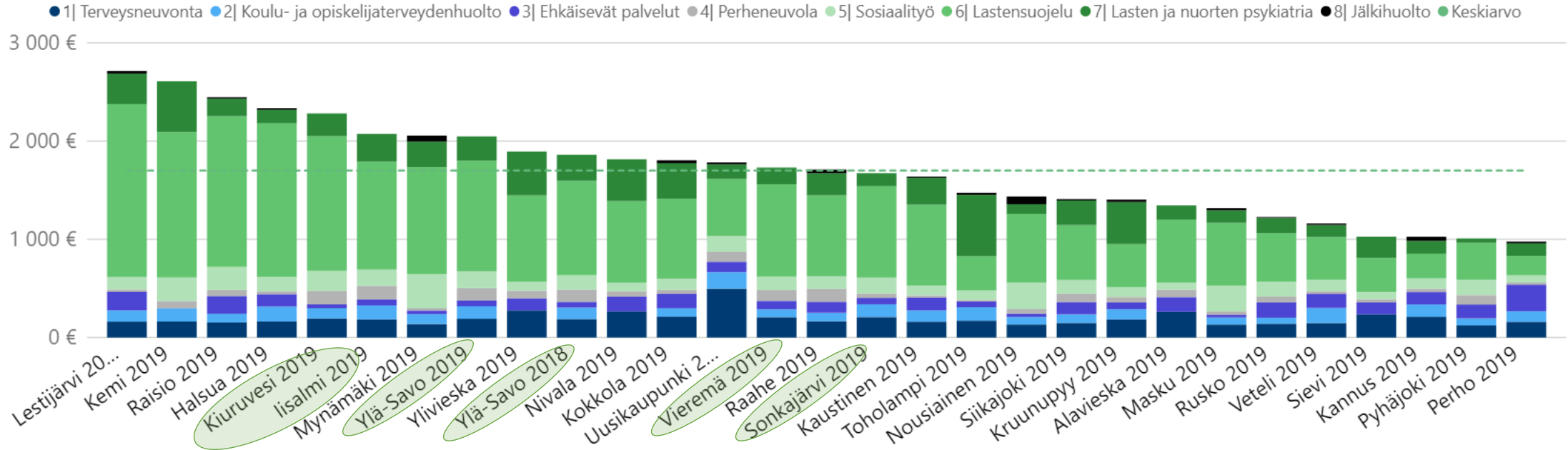
- Kustannus keskitasoa selvästi korkeampi.
- Sijoitettujen osuus on tavanomaista suurempi, eli lastensuojelun sisälläkin painopiste on muita raskaampi.
- Terveysneuvontaan panostetaan vertailussa paljon, mutta ehkäiseviin palveluihin (perhetyö ja kotipalvelut) vähän.
- Perheneuvolatoimintaan kohdistetaan resurssia toisaalta erittäin paljon, jolloin sen rooli ehkäisevän työn toteutuksessa voi olla korostuneempi kuin muissa kunnissa, joissa sen rooli on usein enemmän arvioiva.
- Lasten ja nuorten psykiatrian kustannus on vertailussa keskitasoa, ja käyntejä muodostuu paljon osastohoitoon nähden.
- Kunnittain:
 - Kaikissa kunnissa lastensuojelun asiakkuuksien määrä on suuri niin avohuollossa kuin sijaishuollossakin.
 - Iisalmissa ja Kiuruvedellä sijoituksia on eniten suhteessa väestöpohjaan.
 - Myös terveysneuvonnan, kouluterveydenhuollon sekä ehkäisevän työn yhteenlasketut resurssit ovat samaa suuruusluokkaa kaikissa kunnissa.
 - Perheneuvolan työssä Iisalmen ja Kiuruveden osuus korostuu.

€ / 0-17-vuotias asukas	Kustannus €
2089	13.7M
Vuosimuutos 10.5 %	Vuosimuutos 7.9 %

KUSTANNUSJAKAUMA KUNNITTAIN

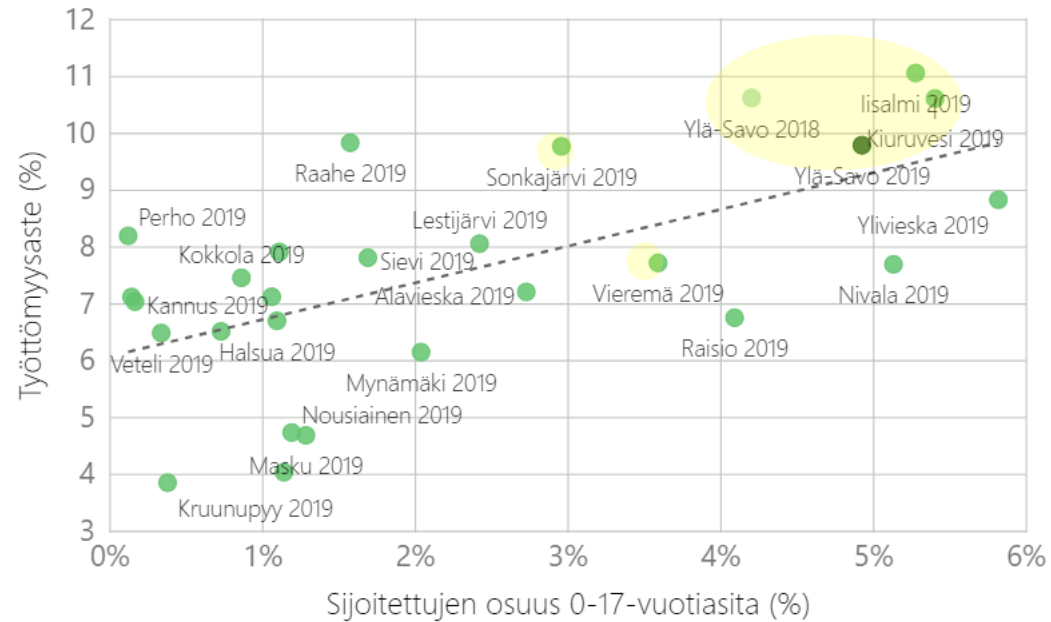

ASUKASKOHTAISET KUSTANNUKSET PALVELUMUODOITTAIN, € / 0-17-vuotias asukas

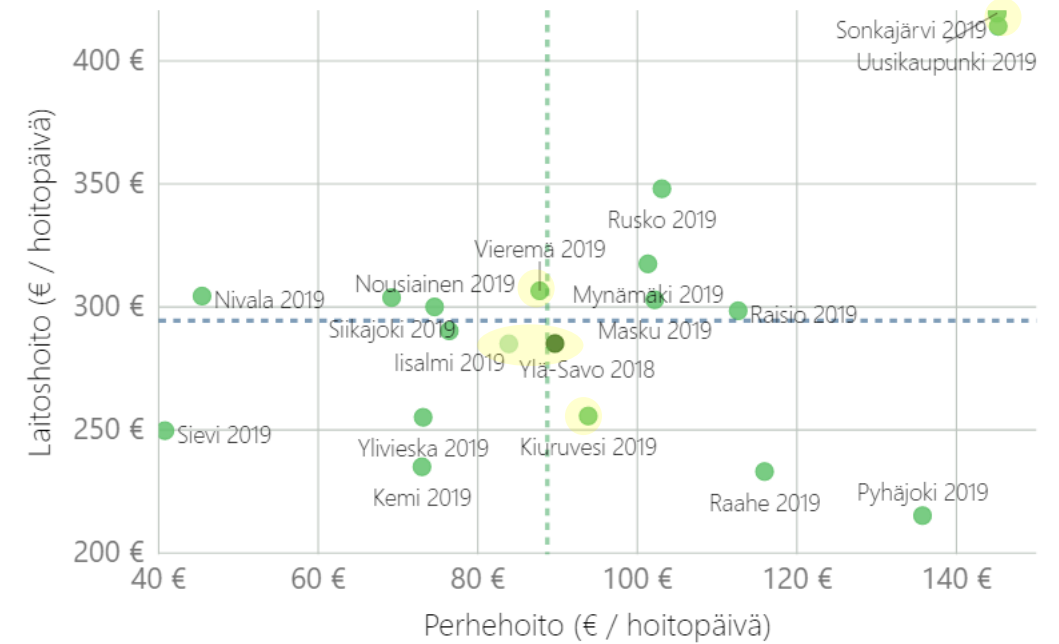

Perhepalvelut

KODIN ULKOPUOLELLE SIOJITETTUIEN PEITTÄVYYS

SIOJITETTUIEN YSIKKÖKUSTANNUKSET PALVELUMUODOITTAIN

Perhepalvelut: Johtopäätökset

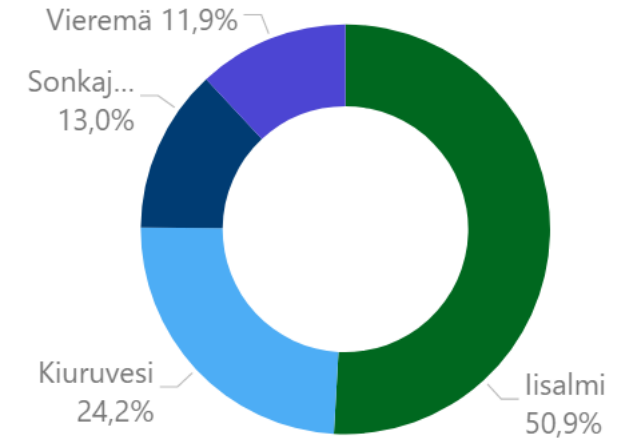
- Perhepalveluiden sisällä painopiste on vertailukuntia enemmän korjaavassa palvelussa ennaltaehkäisevän työn sijaan.
- Lastensuojelun kustannusten nousun ehkäisemiseksi tulisi vielä löytää keinoja päästä käsiksi perheiden ongelmiin riittävän varhaisessa vaiheessa.
- Ylä-Savossa tulisi olla mahdollisuus tarjota riittävästi esim. perhetyötä ja muuta matalan kynnyksen tukea myös niille perheille, jotka eivät ole lastensuojelun asiakkaina. Meneekö nyt lisääntyneen lastensuojelun asiakasmäärän johdosta käytössä oleva työpanos korjaavaan työhön?
- Ylä-Savo tarjoaa kouluihin oppilashuollollista tukea, mutta onko yhteistyötä esim. kuntien perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen välillä mahdollista vieläkin lisätä, jotta ongelmat saataisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa esiin?

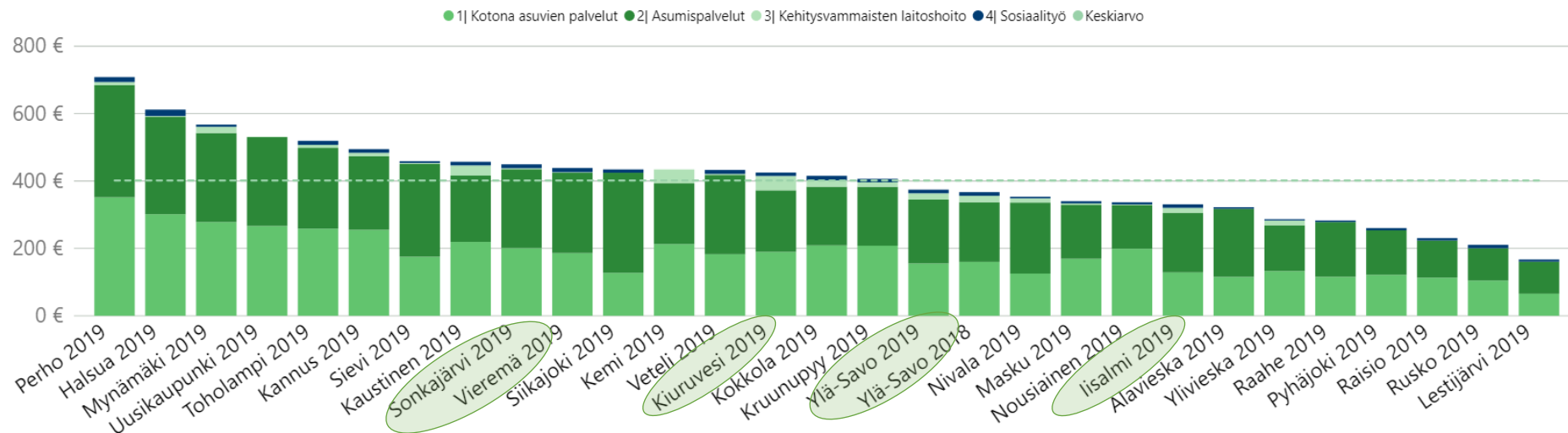
Vammaispalvelut

€/ asukas	Kustannus €
388	14.3M
Vuosi muutos	Vuosi muutos
1.4 %	0.2 %

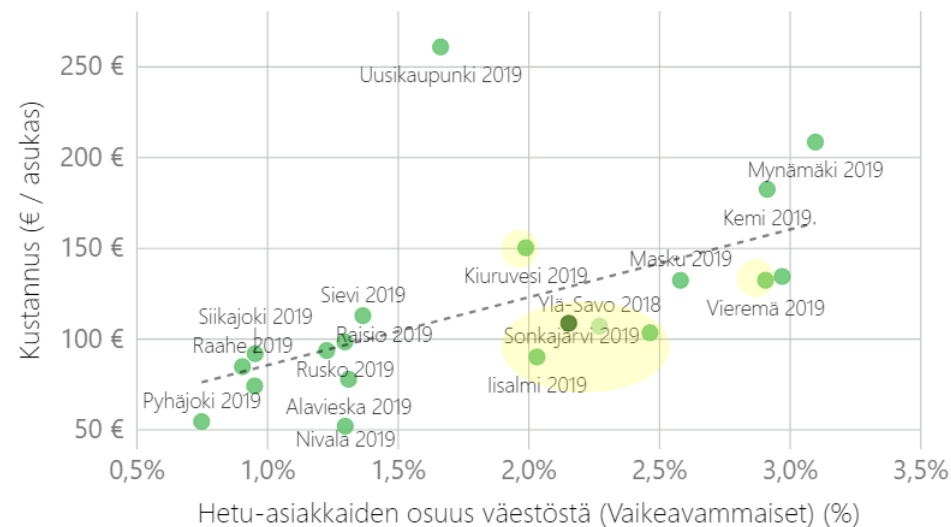
- Kustannukset keskimääräistä hieman pienemmät.
- Asiakkaita on kuitenkin asukaspohjaan nähden vaikeavammaisten osalta keskimääräistä enemmän ja kehitysvammaisten osalta keskimääräisesti.
 - Asiakasmääräänkin suhteutettuna vammaispalveluiden kustannus on siis kohtuullinen.
- **Vaikeavammaisten** palveluissa
- Subjektiiiviset etuudet toteutuvat vertailuaineistoa edullisemmin sekä kokonaiskustannuksiltaan että asiakasta kohden laskettuna.
- **Kehitysvammaisten** palveluissa suurin taloudellinen painoarvo on asumispalveluilla (n. 230 asiakasta), jotka ovat hoitopäivähinnaltaan puolestaan keskimääräistä edullisempia (n. 110€)
- **Kunnittain:** erot ovat suuret johtuen yksittäisten asiakkuuksien kalleudesta. Vieremällä kustannuksia nostaa vaikeavammaisten asiakkaiden suuri määrä ja Sonkajärvellä puolestaan kehitysvammaisten määrä.

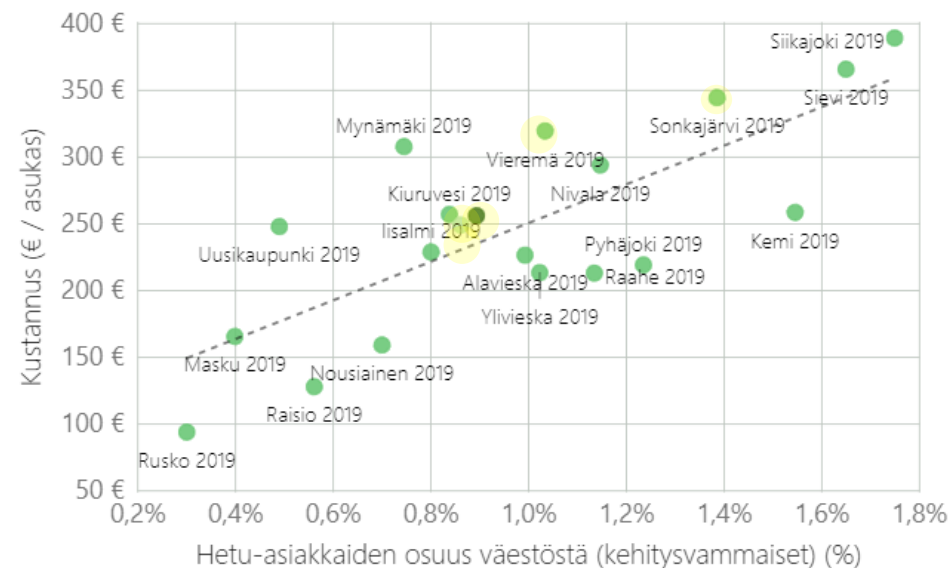
ASUKASKOHTAISET KUSTANNUKSET PALVELUMUODOITTAIN, € / asukas

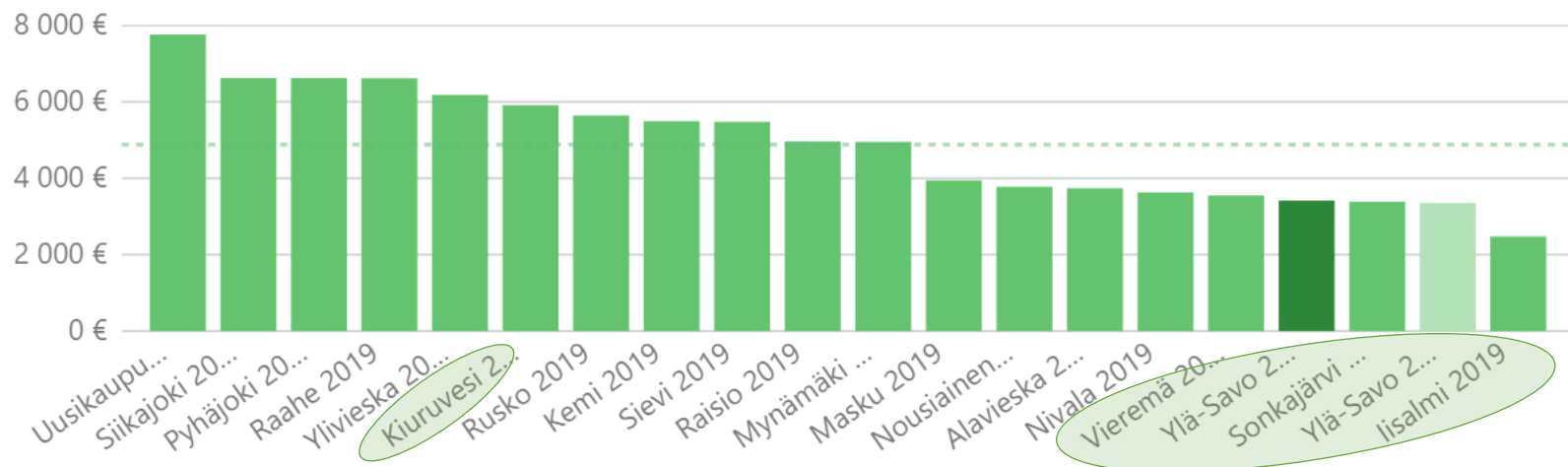
ASUKASKOHTAISET KUSTANNUKSET JA VAIKEAVAMMAISTEN OSUUS VÄESTÖSTÄ

ASUKASKOHTAISET KUSTANNUKSET JA KEHITYSVAMMAISTEN OSUUS VÄESTÖSTÄ

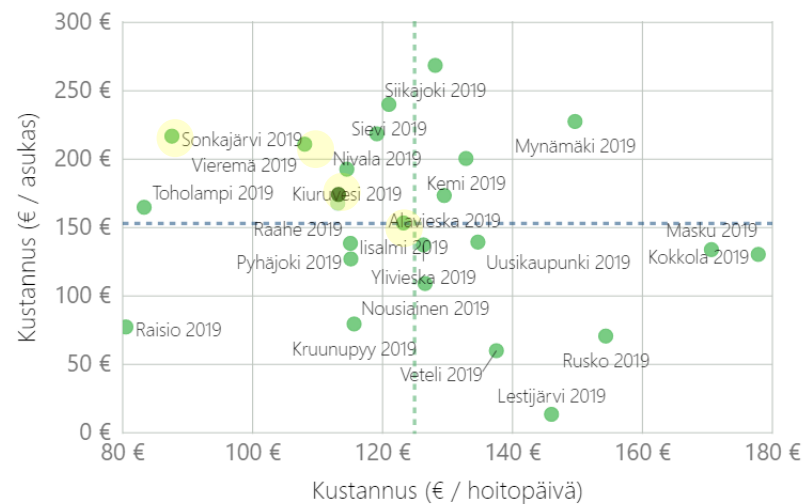
KOTONA ASUMISTA TUKEVIEN PALVELUIDEN KUSTANNUS, € / hetu-asiakas

Vaikeavammaisten palveluissa asiakaskohtainen kustannus on matala

Menot Netto Tulot

PALVELUASUMISEN JA LAITOSHOIDON KUSTANNUKSET ASUKASTA JA HOITOPÄIVÄÄ KOHDEN

Kehitysvammaisten palveluasumista on paljon, mutta hoitopäivähinnat pääosin edulliset.

Vammaispalvelut: Johtopäätökset

- Kustannustaso vammaispalveluissa on asiakasmäärään nähden perusteltu, eikä näiden tarkasteluiden pohjalta löydy varsinaisia talouden näkökulmasta vaikuttavia tehostamistoimenpiteitä.
- Vammaispalveluissa asumispalveluiden merkitys on toki huomattava, ja näiden palveluiden yksikköhintoja on hyvä tarkkailla ja saada asiakkaan tarpeista lähtevät perusteet mahdollisille hinnankorotuksille.
- Asumisen palveluissa hinnannousun takana on siis nyt kuitenkin yksikköhinnan muutoksia enemmän niiden määrän kasvu.

Terveyspalvelut

Vastaanottopalvelut, suun terveydenhuolto, lääkinnällinen kuntoutus sekä erikoissairaanhoido pl. psykiatria

Terveyspalvelut

€/asukas	Kustannus €
1646	60.6M
Vuosimuutos	Vuosimuutos
3.9 %	2.7 %

- Kustannukset ovat keskitasoa pienemmät. Suhteessa alueen korkeaan sairastavuuteen kustannustaso on odotettua selvästi matalampi, vaikka kustannukset ovatkin nousseet asukasta kohden laskettuna liki 4 %.
- **Erikoissairaanhoidon** kustannus on kuntayhtymässä kokonaisuudessaan aineiston keskitasossa. Erikoissairaanhoidon kustannus on kokonaisuudesta n. 70 %. Erikoissairaanhoidossa avohoito (oma+ostettu yhteensä) on edullista ja vuodeosastohoito (ostettu esh) muita kalliimpaa. Korkeat hoitopäivähinnat vaikuttavat kustannustasoon.
- **Vastaanottopalveluissa** Ylä-Savo poikkeaa palveluiden runsaan käytön osalta vertailuaineistosta.
 - Avohoidossa (pth + esh) perusterveydenhuollon osuus kustannuksista on keskimääräistä suurempi.
 - Yhteispäivystyksen käyttö ja kustannukset jäävät vähäisiksi vertailussa
 - Terveyskeskuksien välillä on hieman eroa hoidetun asiakkuuden keskimääräisissä kustannuksissa. Edullisin se on lisalmessa (n. 110€/asiakas) ja korkein Kiuruvedellä (150€). Kaikissa kunnissa siis kuitenkin keskiarvoa edullisemmin.
- **Suun terveydenhuollossa** kustannukset ovat edulliset, vaikka käyntejä väestössä muodostuukin runsaasti. Peittävyys aikuisväestössä jää pieneksi, mikä osaltaan vaikuttaa kustannustasoon. Kuntoutuksen kustannukset ovat niin ikään varsin matalat.

Terveyspalvelut

€/ asukas	Kustannus €
1646	60.6M
Vuosimuutos	Vuosimuutos
3.9 %	2.7 %

- Kunnittain:
- Eroa lähinnä **erikoissairaanhoidon** kustannusten osalta: sairastavimmissa kunnassa, Sonkajärvellä ja Kiuruvedellä odotetusti kalleimmat. Vuodeosastohoidon määrä on siellä kuntayhtymän keskitasoa suurempi.
- Vieremällä kustannukset ovat v. 2019 edullisimmat kuntayhtymän kunnista, ja siellä palveluiden käyttöä on niin avo- kuin osastohoidon osalta vähän.
- Lisämessä kustannukset jäävät vertailun keskitasoa pienemmiksi, mihin vaikuttaa varsinkin osastopalveluiden vähyys.
- **Vastaanottopalveluiden ja suun terveydenhuollon** kustannuksissa tai palveluiden käytössä ei ole olennaisia eroja kuntien välillä.
- Sonkajärven ja Kiuruveden sairastavuus vaikuttaa jonkin verran palveluiden käyttöön sitä lisäävästi ja sitä kautta myös kustannuksiin.
- Vieremällä kustannukset suhteessa sairastavuuteen ovat erityisen pienet, mutta pienellä asukaspohjalla vuosittaiset vaihtelut saattavat vaikuttaa erityisesti erikoissairaanhoidon kustannuksiin.

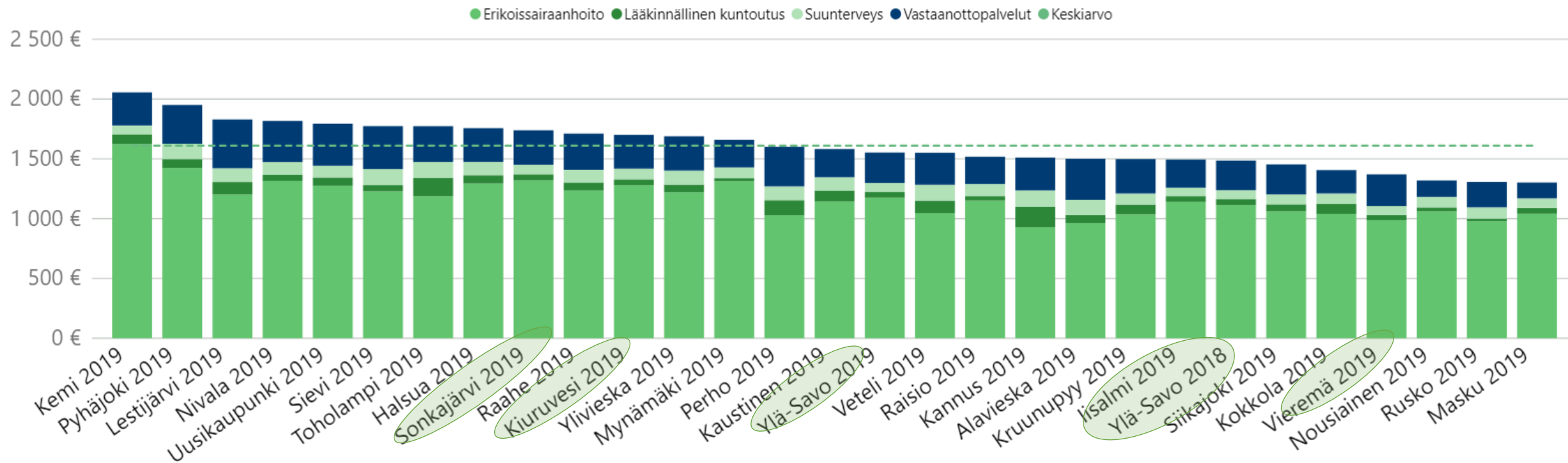
Terveyspalvelut - asukaskohtaiset kustannukset

Menot

Netto

Tulot

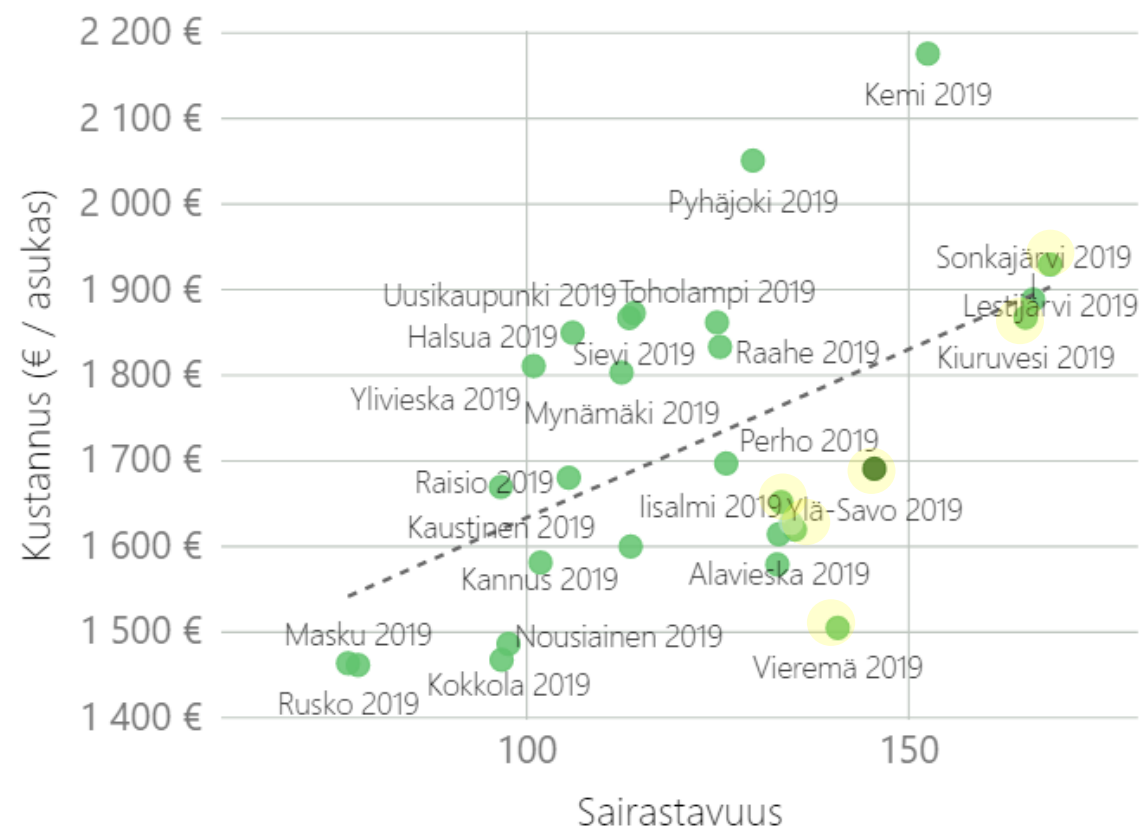
ASUKASKOHTAINEN KUSTANNUS PALVELUMUODOITTAIN, € / asukas

KUNTA
MAISEMA

Terveysspalvelut - sairastavuus ja kustannukset

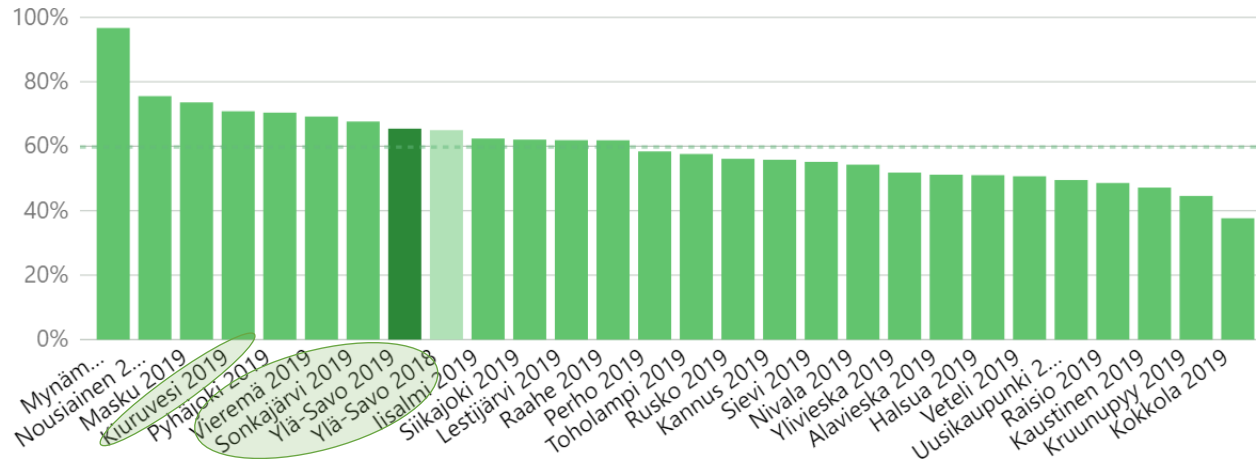
SAIRASTAVUUS JA KUSTANNUKSET ASUKASTA KOHTI

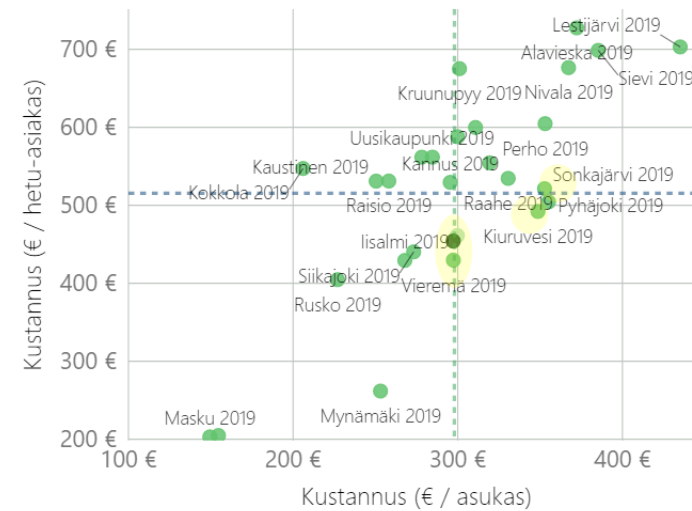
Terveyspalvelut: Vastaanottopalvelut

- Varsinkin suhteessa kuntien korkeaan sairastavuuteen kustannukset odotettua matalammat.
- Erittäin suuri osuus väestöstä, n. 2/3 on käyttänyt vastaanottopalveluita vuoden aikana. Kiuruvedellä osuus nousee tätäkin korkeammaksi (71 %).
- Terveyskeskuksien välillä on hieman eroa hoidetun asiakkuuden keskimääräisissä kustannuksissa. Edullisin se on Iisalmessa (n. 110€/asiakas) ja korkein Kiuruvedellä (150€). Kaikissa kunnissa siis kuitenkin keskiarvoa edullisemmin.
- Käyntijakaumaa tarkasteltaessa n. 44 % käynneistä kohdistuu lääkäreille ja sama osuus hoitajille (lopun päivystyskäynnejä), mikä on aineistossa tyypillinen jakauma.

PALVELUIDEN KÄYTTÖ, %

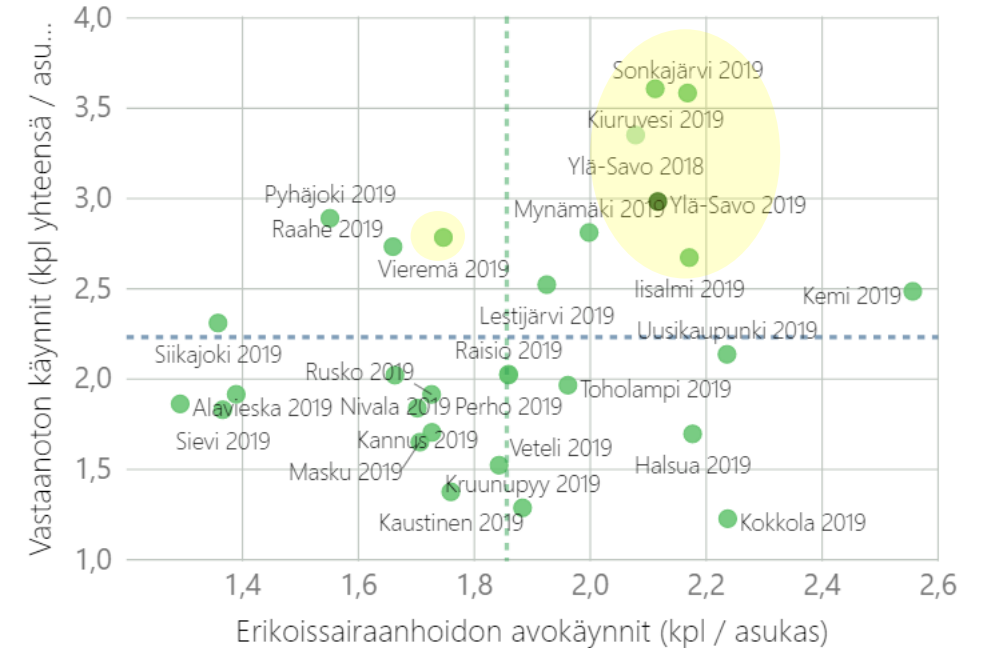
KUSTANNUKSET ASUKASTA JA ASIAKASTA KOHTI

Terveyspalvelut: Avohoito

- Kun lasketaan yhteen erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon avohoidon kustannukset, jää Ylä-Savo edullisimpien kuntien joukkoon, mikä aiheutuu siis sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon edullisuudesta.
- Erikoissairaanhoidossa n. 56 % on ostetun erikoissairaanhoidon kustannuksia, käynneistä n. 43 %.
- Käyntejä erikoissairaanhoidossa (oma+ostettu) on asukaspohjaan nähden paljon, n. 2 asukasta kohden.
- Perusterveydenhuollon vastaanottotoiminnassa käyntejä asukkailla on kuitenkin vielä enemmän, n. 3 kpl, Sonkajärvellä ja Kiuruvedellä vielä tätäkin enemmän (n. 3,5)
- Kun mukaan lasketaan oma päivystys (kuvassa alla Kiirevastaanotto), käyntimäärä nousee vielä 3,3:een asukasta kohden koko kuntayhtymän alueella.
- Avohoidon kustannus on siis kuitenkin kustannusnoususta huolimatta kaikissa kunnissa yhteenlaskettuna matala, Vieremällä vertailun pienin ja kalleimmassa Kiuruvedelläkin keskitasoa edullisempi.

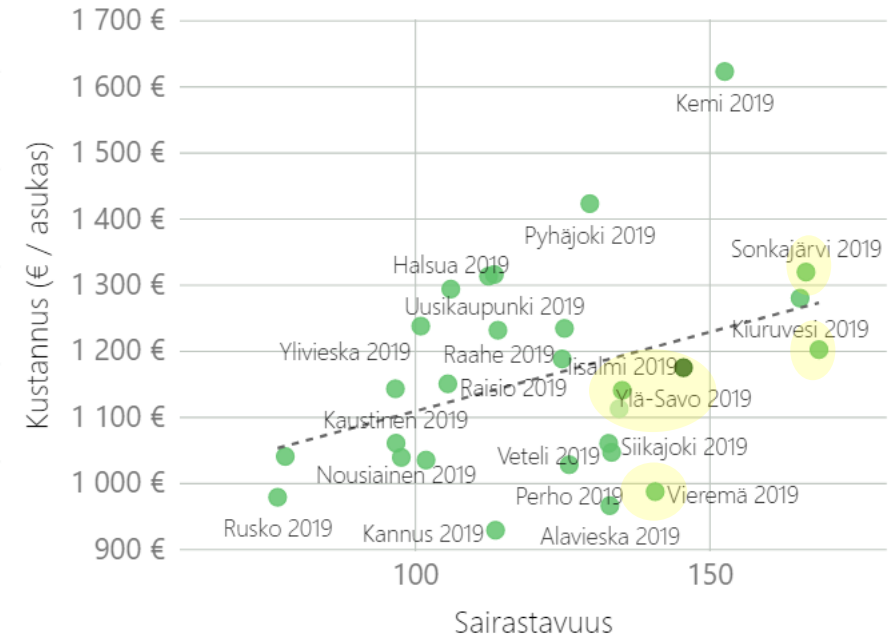
VASTAANOTON JA ERIKOISSAIRAANHOIDON AVOHOIDON VERTAILU - KÄYNNIT

Terveyspalvelut: ESH

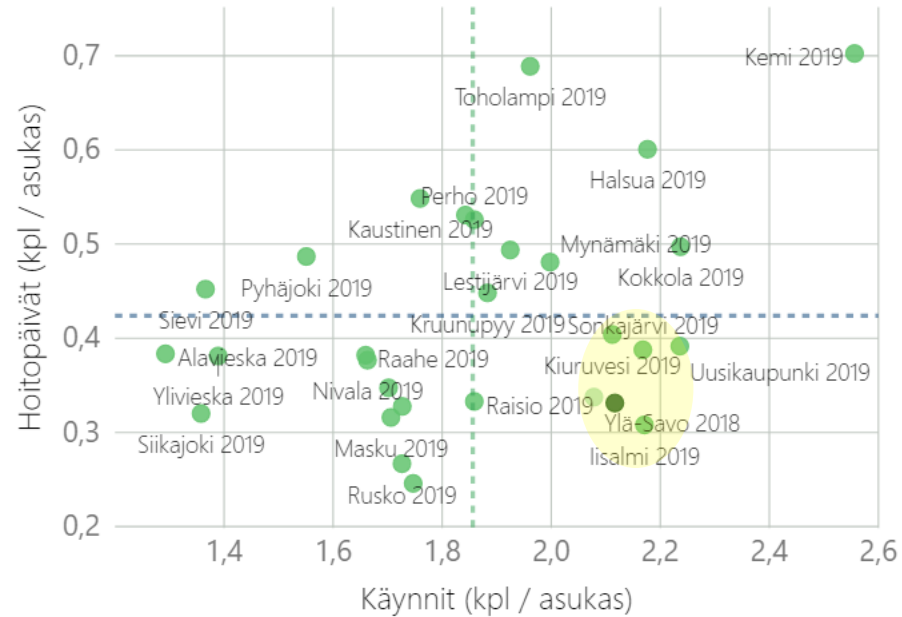
- Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannuksia tarkasteltaessa Ylä-Savo sijoittuu vertailun keskitasoon.
- Suurimmat erikoisalajat ovat sisätaudit ja kirurgia, joista sisätautien erikoisalajien kustannus on keskimääräistä pienempi ja kirurgian hieman tätä korkeampaa tasoa.
- Keskimääräiset hoitopäiväkustannukset ovat poikkeuksellisen korkeat, mutta avohoidossa puolestaan edulliset.
- Kustannusten nousu on aiheutunut eniten kirurgian ja pienten erikoisalajien kustannusten kasvusta. Kirurgian kustannukset ylittävät kuntavertailun keskitason. Kustannusten taustalla on vuodeosastohoidon kasvanut käyttö ja nousseet yksikköhinnat.
- Kunnittain: sairastavimmissa kunnissa, **Kiuruvedellä ja Sonkajärvellä** myös erikoissairaanhoidon kustannukset ovat odotetusti kalleimmat. Vuodeosastohoidon määrä on siellä kuntayhtymän keskitasoa suurempi.
- **Vieremällä** kustannukset ovat v. 2019 edullisimmat kuntayhtymän kunnista, ja siellä palveluiden käyttöä on niin avo- kuin osastohoidon osalta vähän.
- **Iisalmissa** kustannukset jäävät vertailun keskitasoa pienemmiksi, mihin vaikuttaa varsinkin osastopalveluiden vähyys.

SAIRASTAVUUS JA KUSTANNUKSET ASUKASTA KOHTI

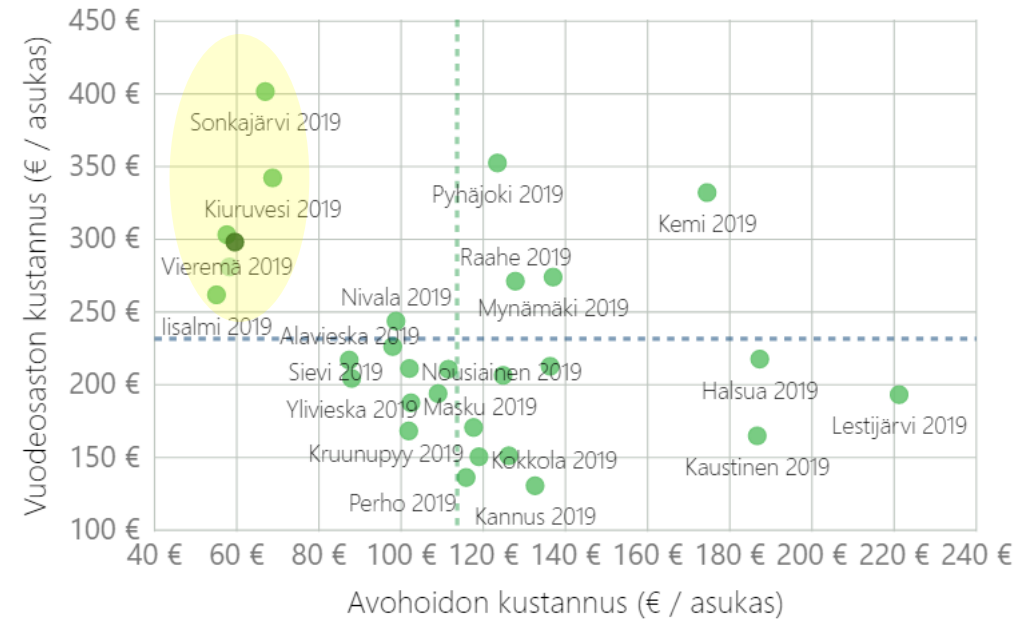

Terveyspalvelut: ESH

AVOHOITO- JA VUODEOSASTOPALVELUIDEN KÄYTTÖ - MÄÄRÄT

AVOHOITO- JA VUODEOSASTOPALVELUIDEN ASUKASKOHTAISET KUSTANNUKSET

Terveyspalvelut: Suun tervevdenhuolto

- Kustannukset ovat lisäalnessa vertailun matalimmat ja koko kuntayhtymässäkin vertailun edullisimpia.
- Aikuisväestössä peittävyys onkin Ylä-Savossa matala (30 %), mutta kuitenkin jonkin verran noussut vuoden takaisesta. Alle 18-vuotiaiden osalta peittävyys on n. 80 %, mikä on vertailussa keskimääräistä tasoa.
- Kustannus hoidettua asiakasta kohden matala, n. 280€. Edulliset käyntikustannukset.
- Kunnittain: Kaikissa kunnissa asukaskohtainen kustannus jää alle keskiarvon. Kustannustaso vaihtelee kunnissa usein palvelun käytön mukaan

Terveyspalvelut- Johtopäätökset

- Omien terveyspalveluiden kustannustaso edullinen ja ostetun erikoissairaanhoidon palveluiden käyttö on kuitenkin saatu osastohoidon osalta minimoitua, ja porrastettua hoitoa kustannusten kannalta tehokkaasti.
- Perusterveydenhuollon runsaan käytön taustalla olevia syitä on toki hyvä selvittää tarkemmin.
- Samoin erikoissairaanhoidon palveluita käytetään paljon sekä omissa palveluissa että ostetussa erikoissairaanhoidossa, ja mahdollisen päällekkäisen palvelun riski on syytä tiedostaa.

kuntamaisema.fi

Kuntakokous 28.5.2020

Sisältö

<i>Klo 09.00</i>	<i>Tilaisuuden avaus</i>
<i>Klo 09.05</i>	<i>Vuoden 2019 Kuntavertailuraportin esittely</i>
<i>Klo 10.30</i>	<i>Lähtökohdat talousarviovuoteen 2021 ja merkittävimmät kehittämishankkeet</i>
<i>Klo 10.45</i>	<i>Talous 2020 ja 2021</i>
<i>Klo 11.30</i>	<i>Keskustelua</i>
<i>Klo 12.00</i>	<i>Tilaisuuden päätös</i>

Lähtökohdat TA 2021

Tj Leila Pekkanen

- *Toimintaympäristö*
- *Vahvistetun strategian mukaiset tavoitteet TA 2021, TS 2022-2023*
- *Tilinpäätös 2019 analyysi, toiminnan muutoskohteet*
- *Merkittävimmät kehittämishankkeet*

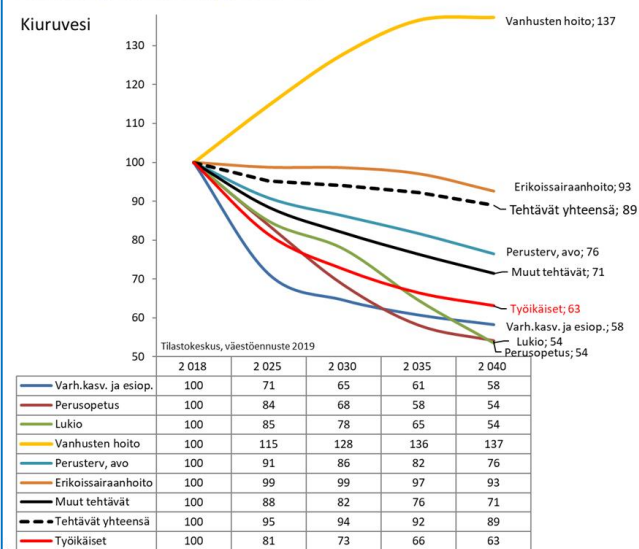
Toimintaympäristö - Korona

- *Kuntayhtymän alueella tilanne rauhallinen, Sairaanhoidopiirin alueella ei yhtään tehohoidossa*
- *Valtakunnan tasolla epidemia laantumassa*
- *Arvio toisesta aallosta: syys-lokakuu tai vuodenvaihde?*
- *Toimintamallit jo olemassa*
- *Pandemiasuunnitelma ja valmiussuunnitelma päivitettävä (kesäkuu)*
 - *Mm. varmuusvarasto, 3 kk.*

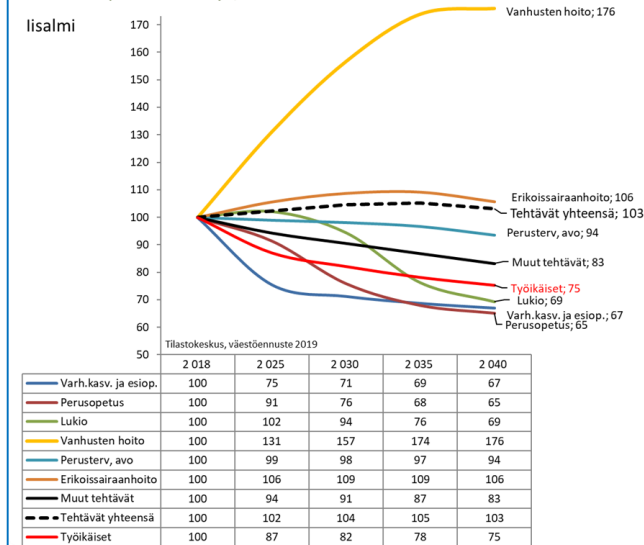
Toimintaympäristö - Kuntatalous

- Kuluva vuosi ennustetaan alijäämäiseksi kaikissa kunnissa
 - Kuntatalouden toimintamenojen kasvun arvioidaan hidastuvan 2,4 prosenttiin vuonna 2021, kun koronapandemian hoitoon vaadittavat lisäpanostukset poistuvat
 - Kustannukset nousevat vuosina 2022–2024 keskimäärin yli 3 prosenttia vuodessa.
 - Samanaikaisesti kuntatalouden tulot kasvavat selvästi menoja hitaammin.
- Sairaanhoidopiirin lisämaksuosuus tänä vuonna kunnille
 - Esitetään valtuustolle kertyneen 16,7 M€ alijäämän kattamista
 - 2020 uhkaava uusi alijäämä 45 M€
 - Valtion tuki, Lakimuutos alijäämien kattamisesta?
 - Jäsenkuntalaskutus 2021 verrattuna TA 2020 +1,6%
- Kunnallisanon työmarkkinaratkaisu?
- Tehostettu palveluasuminen: Henkilöstömitoitus 0,7 työntekijää asiakasta kohti viimeistään 1.4.2023.
 - Kansallinen arvointi- ja seurantajärjestelmä RAI otetaan käyttöön
 - Rahoitus kunnille valtionosuuden lisäyksenä

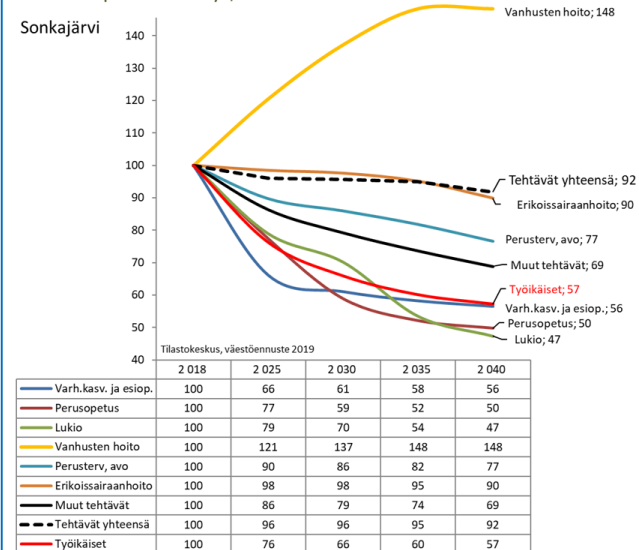
Palvelutarpeiden kehitys, 2018=100

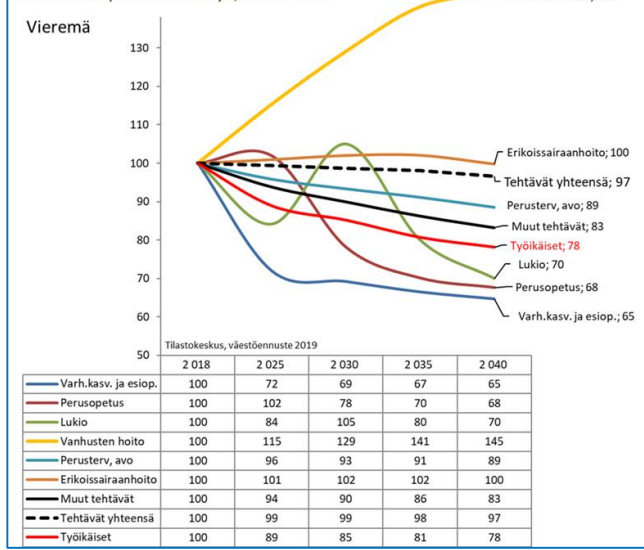
Palvelutarpeiden kehitys, 2018=100

Palvelutarpeiden kehitys, 2018=100

Palvelutarpeiden kehitys, 2018=100

Sote-kuntayhtymän jäsenkuntien palvelutarpeen arvio

Arvio perustuu FCG:n arviontimalliin ja tämä on ollut kuntayhtymällä käytössä useita vuosia suunnittelun tukena. Arvioon kuuluvat kaikki kunnan palvelut.

Kuten malli osoittaa, vanhusten palvelujen tarve kasvaa vuodesta 2020 alkaen radikaalisti verrattuna muihin palveluihin. Sotepalveluissa suurin osa eri palvelujen tarpeesta joko pysyy stabiilina tai hieman laskee.

Kustannuskehitys huomioiden syksyn 2019 väestöennuste (tilastokeskus 30.9.2019)

	Lähtötiedot 2018			2019			2020			2021			2022			2023			2018-2023
	as.luku	Kok.kust. €/asukas	1000 €	As.luku enn.	€/asukas	Kok.kust.	As.luku enn.	€/asukas	1000€	As.luku enn.	€/asukas	1000€	As.luku enn.	€/asukas	1000€	As.luku enn.	€/asukas	1000€	
kust.indeksi					2,29			2,66			2,61			2,54			2,46		
Iisalmi	21 472	3 599	77 281	21 286	3 682	78 366	21 103	3 780	79 759	20 923	3 878	81 142	20 752	3 977	82 523	20 585	4 074	83 873	6 592
Kiuruvesi	8 153	4 335	35 344	8 000	4 434	35 475	7 854	4 552	35 754	7 714	4 671	36 033	7 581	4 790	36 311	7 454	4 908	36 581	1 237
Lapinlahti	9 617	4 004	38 505	9 510	4 096	38 949	9 404	4 204	39 539	9 300	4 314	40 122	9 200	4 424	40 699	9 098	4 533	41 238	2 733
Pielavesi	4 498	4 928	22 167	4 429	5 041	22 327	4 367	5 175	22 600	4 310	5 310	22 887	4 249	5 445	23 136	4 188	5 579	23 365	1 198
Rautavaara	1 651	5 557	9 174	1 626	5 684	9 242	1 602	5 835	9 348	1 577	5 987	9 442	1 556	6 139	9 553	1 533	6 290	9 643	469
Sonkajärvi	3 967	4 426	17 556	3 876	4 527	17 546	3 791	4 647	17 618	3 709	4 769	17 687	3 633	4 890	17 764	3 559	5 010	17 830	274
Vieremä	3 676	3 683	13 540	3 641	3 768	13 718	3 605	3 868	13 944	3 572	3 969	14 177	3 539	4 070	14 403	3 508	4 170	14 628	1 088
Yhteensä	53 034		215 585	52 368		215 622	51 726		218 561	51 105		221 490	50 510		224 390	49 925		227 159	11 574

Muutokset vuoteen 2023 mennessä

Iisalmi	+6,6 M€
Kiuruvesi	+1,2 M€
Lapinlahti	+2,7 M€
Pielavesi	+1,2 M€
Rautavaara	+0,5 M€
Sonkajärvi	+0,3 M€
Vieremä	+1,0 M€

Tilastokeskus peruspalveluindeksi

Vuosi	muutos %/v
2018	1,40
2019**	2,29
2020**	2,66
2021**	2,61
2022**	2,54
2023**	2,46

Toimintaympäristö - Sote-uudistus

- *Valmistelua toteutetaan kahdella hankkeella*
 - *Tulevaisuuden sote-keskus, toteutus 2022 loppuun saakka*
 - *Sote-rakennemuutos, toteutus 2021 loppuun saakka*
 - *Rahoituspäätökset 30.6.2020*
- *Lainsäädäntövalmistelu käynnissä*
 - *Kunnille ja kuntayhtymille lausuntopyynnöt kesän / alkusyksyn aikana*
 - *Tavoitteena lakien käsittely 2021*
 - *Tarkempia tietoja ei ole kerrottu alueiden yhteyshenkilöille*

Ylä-Savon SOTE
KUNTAYHTYMÄ

Ylä-Savon SOTE strategia 2020–2025

VISIO

Hyvinvoiva Ylä-Savo

TAVOITTEET

Parannamme ja edistämme yläsavolaisten terveyttä ja hyvinvointia.

Toteutamme yhteistyössä laadukkaat, nykyaikaiset ja asiakkaiden tarpeisiin perustuvat palvelut – edelläkävijänä ja uudistumistarpeita ennakoiden.

Työnantajana olemme kehittyvä, vetovoimainen ja arvostettu.

TEHTÄVÄT

Osaamisen
aktiivinen
kehittäminen

- Vaikutusten arviointi
- Jatkuva kehittäminen
- Kokeilukulttuuri
- Osallistava johtaminen
- Jatkuva oppiminen ja urakehitys
- Osaamisen arviointi

Meidän
tarinamme

- Paras asiakaskokemus
- Paras työnantaja
- Selkeät yhteiset pelisäännöt
- Hyvä maine

Elinvoimaa
omaan elämään

- Järjestötoiminnan aktivointi
- Kuntien ja kuntayhtymän yhteistyö
- Kuntalaisten aktiivisuuden vahvistaminen
- Palveluiden oikea kohdentuminen ja kokonaisvaltainen hoito

Ennakoiva
yhteistyö ja
välittäminen

- Vastuunjako ja roolien tunnistaminen
- Varhainen puuttuminen ja ennakointi
- Jalkautuminen asiakkaiden keskuuteen
- Toiminta yli hallintorajojen

MITTARIT

• asiakaskokemus • hoitoon pääsy • työnantajamielikuva • tunnettuus • maine • SOTE Pulssi

PERUSTA

Kuntayhtymän vakaa perusta ja mahdollinen laajentaminen

Ylä-Savon SOTE
KUNTAYHTYMÄ

www.ylasavonsote.fi

Tavoitteet ja mittarit 2020 - 2023

Elinvoimaa omaan elämään

- *Palveluiden oikea kohdentuminen*
 - *Mittarit:*
 - *Asiakasryhmäkohtaiset palvelut ja käyttö / segmentointi*
 - *Korjaavien palveluiden suhteellinen väheneminen asiakasryhmittäin*

Ennakoiva yhteistyö ja välittäminen

- *Varhainen puuttuminen ja ennakointi*
- *Mittarit:*
 - *Varhainen puuttuminen, hoitotilaston muutos ja palvelutarpeen väheneminen, myönteisen palautteen määrä*
 - *Kustannusten lasku, läheteiden määrä*

Vaikutukset talouteen

Kustannusten lasku
ja
kustannusnousun
hillitseminen

Tavoitteet 2020 - 2023

Meidän Tarinamme

- Seurataan asiakaskokemusta ja palautetta systemaattisesti
- Kuntayhtymällä on hyvä maine niin asiakkaan kuin työntekijänkin näkökulmasta.
- Mittarit:
 - Asiakaspalaute, asiakaskokemus, tunnettuus
 - Henkilöstön pysyvyys, henkilöstön palaute ja kokemus, rekrytointien onnistuminen

Osaamisen aktiivinen kehittäminen

- Tuotettujen palveluiden vaikuttavuuden arviointi
- Kokeilukulttuuri
- Mittarit:
 - Systemaattinen vaikuttavuuden arviointi, palvelujen käyttö ja vaikutukset
 - Kehittämishankkeiden, pilottien ja kokeilujen lukumäärä, hankkeiden johtaminen käyttöönottoihin

**Osaavan työvoiman
ja palvelujen
turvaaminen
alueella**

Vaikutusten arviointi
Palvelurakenteen tai
palvelujen muutokset

TP 2019 analyysi: Kehittämiskohteet

- tavoite keskimääräiset kustannukset

- *Aikuispsykososiaaliset palvelut, aikuissosiaalityö ja perhepalvelut*
 - *Aikuispsykososiaalisissa palveluissa korostuu korkea sairastavuus*
 - *Mielenterveysongelmien ennaltaehkäisy*
 - *Pitkäaikaistyöttömyyden korkea taso nostaa kustannuksia*
 - *Yhteistyön kehittäminen kuntien työllisyys Hankkeessa*
 - *Perhepalvelut*
 - *Mm. lastensuojelun systeminen toimintamalli*
 - *Oma lastensuojelun yksikkö, ostopalveluista omaksi toiminnaksi*
 - *Yhteistyön kehittäminen kuntien ja muiden toimijoiden kanssa jatkuu tulevaisuuden sotekeskushankkeessa*
- *Hoito- ja hoiva*
 - *Kustannustaso vertailuorganisaatioiden keskitasolle*
 - *Huomioitava väestön ikärakenne, korkea sairastavuus ja sosioekonominen asema*
 - *Tehostetun palveluasumisen peittävyys on korkea, tavoitteena kotona asumisen tukeminen*
 - *Kotihoidon peittävyyden kasvattaminen*
 - *Kotihoidon ja kotisairaalan uusi toimintamalli tukemaan kotona asumista*
 - *Asumisen monimuotoisuuden kehittäminen: tavallinen palveluasuminen, yhteisölliset asumisen mallit*
 - *Päivätoiminnan ja kuntoutuksen yhteistyö kuntien ja kolmannen sektorin kanssa*

Merkittävimmät kehittämishankkeet

- **Digikehittämistä tekemiseen, ESR hanke, rahoitus 386 000 €, vuoden 2022 loppuun saakka**
 - Tavoitteena on projektityöskentelyllä kehittää etäpalveluja, palveluseteliratkaisua sekä digikotihoitoa.
- **Etäpalvelutoiminnan satelliittimallin kehittäminen**
 - Sähköinen keskitetty palvelumalli
 - Kustannushyödyt etäpalveluista
- **Numeron, automaattinen työvuorosunnittelu ja resurssien hallinta**
 - Automaattinen työvuorosunnittelun ja työvoiman hallinnan käyttöönotto
 - Aloitus syksyllä 2020 ja pääosa tehdään 2021 aikana
 - Työvuorojen suunnitteluun liittyvän hukkatyön poisto ja kokonaistyön väheneminen keskittämällä työvuorosunnittelu ja käyttämällä automaattista jakso-optimointia.
 - Yhdenmukaiset prosessit
 - Päivittäiset työn tarpeen mukainen sijoittelu sekä osaaminen ohjaamaan suunnittelua ja henkilöiden sijoittelua.
- **Sote-uudistuksen hankkeet, käynnistyvät elokuussa 2020**
 - Tulevaisuuden sote-keskus
 - Sote-rakennehanke
- **Terveyskampus, investointi ja toiminnan kehittäminen**

Talous 2020 ja 2021

Kuntakokous 28.5.2020

Petteri Soininen, talousjohtaja

Talouden toteuma 2020

- *Tammi-maaliskuun toteuman perusteella kuntayhtymän oman toiminnan toteuma oli talousarvion mukainen*
- *Oman toiminnan toimintakatteen toteuma ilman jäsenkuntien maksuosuuksia:*

Toteuma 1-3/2020	Talousarvio 2020	Tot %
-26 005 971	-105 077 617	24,7 %

Toteuma 1-3/2019	Tilinpäätös 2019	Tot %
-25 593 461	-103 197 567	24,8 %

Koronaepidemia

- *Koronaepidemia on vaikuttanut voimakkaasti kuntayhtymän maksutuottoihin, ulkokuntamyyntiin ja toimintakuluihin*
 - *Rajoittamistoimet ovat vähentäneet asiakkaille tuotettuja palveluita, mikä pienentää toimintatuottoja*
 - *Toimintakuluissa merkittävimmät kasvua aiheutuu erityisesti koronatestauksesta, suojarusteista ja henkilöstökuluista*
 - *Toisaalta rajoittamistoimien myötä kustannussäästöjä syntyy keskeytettyjen toimintojen osalta*
- *Myös toiminnan avautuessa merkittäviä lisäkustannuksia aiheutuu testaamisesta ja suojaumisesta*

Koronaepidemia

- *Ostetun erikoissairaanhoidon toteuma huhtikuun loppuun mennessä on 11,47 m€ ja 30,4 %:a talousarviosta*
- *Sairaanhoitopiirin kuntakohtaiset tulosennusteet eivät ole vielä valmistuneet, mutta toteuma alittaa tasaisen kertymän 1,1 m€*
- *Ostetun erikoissairaanhoidon toteuman alittumisessa merkittävä tekijä on käytön alentuminen*
- *Sairaanhoitopiirissä kustannukset eivät ole laskeneet, mikä aiheuttaa alijäämän kertymistä*

Tulosennusteen oletukset 2020

- *Ennuste ei koske ostettua erikoissairaanhoitoa*
 - *ostetun erikoissairaanhoidon ostot tulevat todennäköisesti alittumaan, mutta tämä johtaa sairaanhoitopiirin alijäämään*
- **Oletukset**
 - *Epidemia laantuu ja toiminta palaa vähitellen normaaliksi*
 - *Syksyllä mahdollisesti tuleva toinen aalto ei aiheuta paikallista epidemiaa tai voimakkaita rajoittamistoimia*
 - *Varotoimia suojautumisen ja henkilöstön liikkumisen osalta jatketaan kuitenkin vuoden loppuun*
 - *Testauksia jatketaan vuoden loppuun*
- *Ennuste viimeistellään yhtymähallituksen kokoukseen 12.6. ja raamilausuntopyyntöön kunnille*

Tulosennuste

Tulosennuste, oma toiminta			
	TA2020	TPe2020	Erotus, €
Toimintatuotot	127 244 767	126 529 767	-715 000
Toimintakulut	-125 038 232	-125 888 232	-850 000
Toimintakate	2 206 535	641 535	-1 565 000
			0
Rahoitustuotot ja kulut	-289 643	-289 643	0
			0
Vuosikate	1 916 892	351 892	-1 565 000
			0
Poistot ja arvonalentumiset	-1 916 892	-1 916 892	0
			0
Tilikauden tulos	0	-1 565 000	-1 565 000

Talous 2021

- Vuoden 2021 talousennuste on laadittu talousarvion 2020 pohjalta olettaen, että koronaepidemia ei aiheuta ylimääräisiä kustannuksia
- Henkilöstökulujen kasvu 1,35 % verrattuna TA2020 (valtakunnansovittelijan hylätty ratkaisuehdotus) +850 000 €
- Terveyskampuksen uudisrakennuksen poistovaikutus +500 000 €
- Yhteensä 1 350 000 €/1,3 % vrt. ta2020
- Kustannuksia kasvattaa lisäksi palvelutarpeen kasvu ja yleinen kustannustason nousu.
- Toisaalta kustannuskehitykseen voidaan vaikuttaa
 - Uusilla toimintamalleilla
 - Toimintaa priorisoimalla

Talousarvio 2021, eteneminen

- *Lausunnot raamista kunnilta 30.6. mennessä*
 - *Annettu raami ohjaa suunnittelua, mutta kuntayhtymässä on otettava huomioon myös palvelutarve ja lakisääteisten palveluiden tuottaminen*
- *Kuntayhtymän esitys vuoden 2021 talousarvioksi tuodaan keskusteluun syksyn kuntakokoukseen*
 - *Esitys voi poiketa annetusta raamista, mutta keskusteluun tuodaan myös mahdollisuudet toiminnan muutoksiin/säästöihin*
- *Talousarvion lopullisesta sisällöstä sovitaan palvelusopimusneuvotteluissa*

Terveyskampus

28.5.2020

Anne-Mari Lappalainen, projektipäällikkö

Kokonaisaikataulu

Tarveselvitys 2014 – 2015

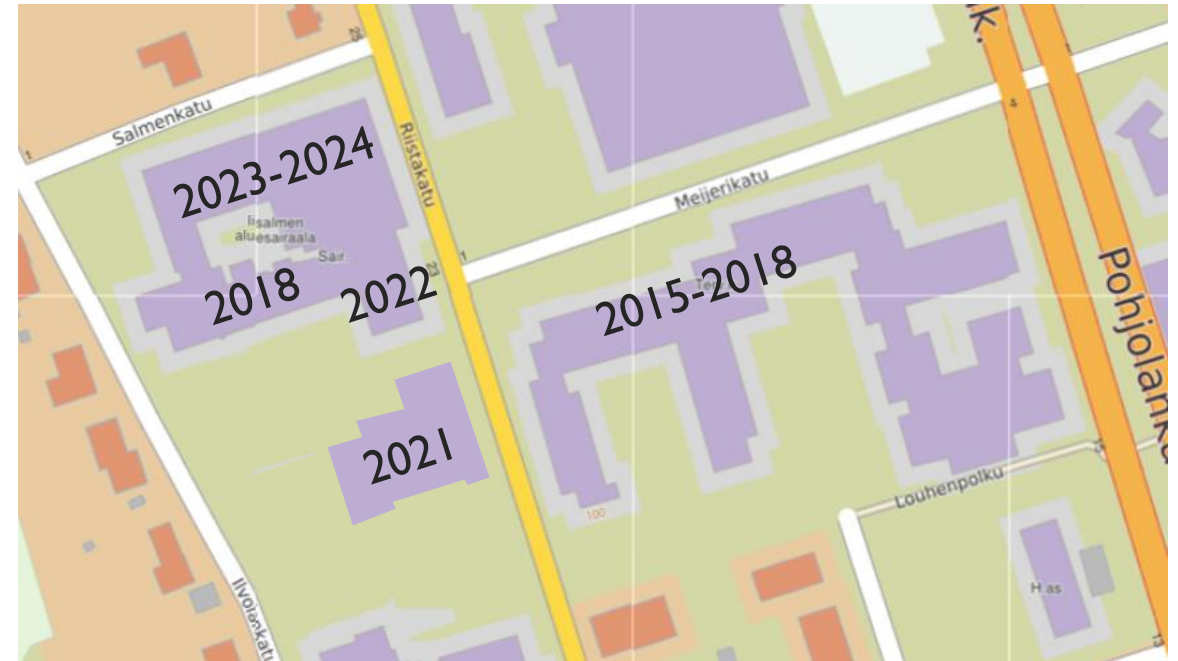
Vaihe 1, peruskorjaus 2016 – 2018

Vaihe 2, uudisrakennus 2018 – 2021

Vaihe 3, peruskorjaus 2021 – 2022

Rakennus A, osittainen purku

Pysäköintiratkaisu 2023 – 2024

*Iisalmen kaupunki tehnyt toiminnan
muutoksia tukevia korjaus ja muutostöitä
terveyskeskusrakennuksessa 2015-2018*

Terveyskampus lyhyesti

Mielenterveyspalvelut, yleissairaanhoito ja sosiaalipalvelut sijoittuvat toistensa välittömään läheisyyteen.

- Tilankäytön ja toiminnan tehostuminen*
- Toiminnan integroituminen*
- Uusien toimintamallien kehittäminen*
- Toiminta-alueen asukkaiden palvelutarpeen huomiointi myös tulevaisuudessa*

Kampusalueelle sijoittuvat palvelut

Rakennus A

Perhekeskuspalvelut

Mt- avopalvelut

Mt- osastopalvelut

Kotihoito (2022)

Sosiaalityö (2022)

Kuntoutus (2022)

Rakennus C

Enska

Vastaanottotoiminta

Neuvolat

Vuodeosastot

Hammashoitola

Dialyysi

Rakennus B

Päivystys (2021)

Röntgen (2021)

Laboratorio (2021)

Leikkaustoiminta (2021)

*Toiminnan tukipalvelut
(2021)*

Palvelut jotka eivät sijoitu kampusalueelle

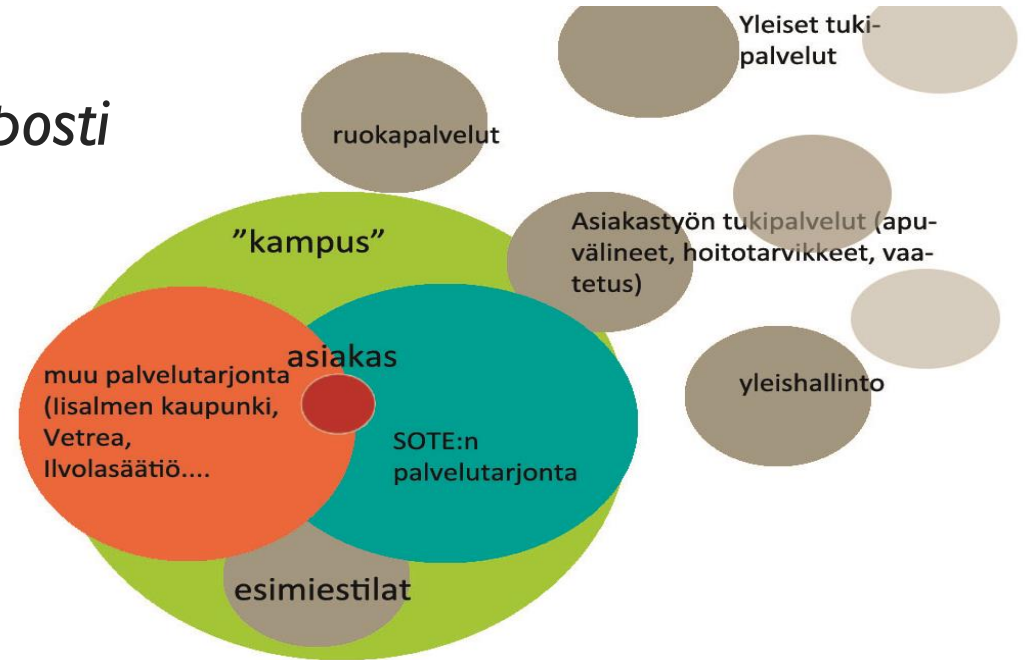
Ohjuri

Ohjuri (asiakasohjaus) palvelee asiakasta helposti tavoitettavasti Torinkulmalla, missä palvelua tarvitseva asiakas asioi päivittäisasioissaan

Ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintä
Palvelevat asiakasta nykyisillä paikoillaan.

Hallinto, palkkatoimisto ja talouspalvelut

Ovat toimintaa tukevia palveluja, jotka palvelevat asiakasta pääasiassa puhelimitse. Voivat jatkossakin sijaita Kampusalueen laidalla.

UUDISRAKENTAMINEN 2020 – 2021

Rakennus B

Uudisrakennus

Rakennus B

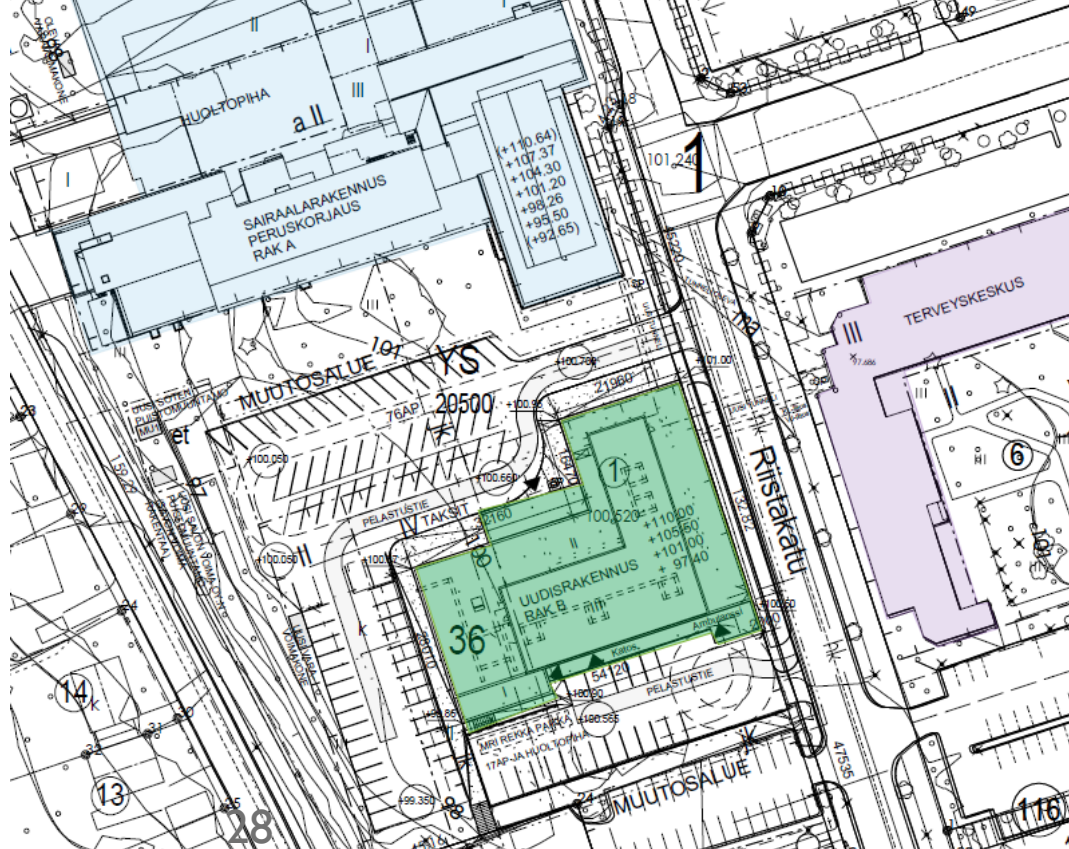
Päivystys

Röntgen

Laboratorio

Leikkaustoiminta

Toiminnan tukipalvelut
(mm. välinehuolto)

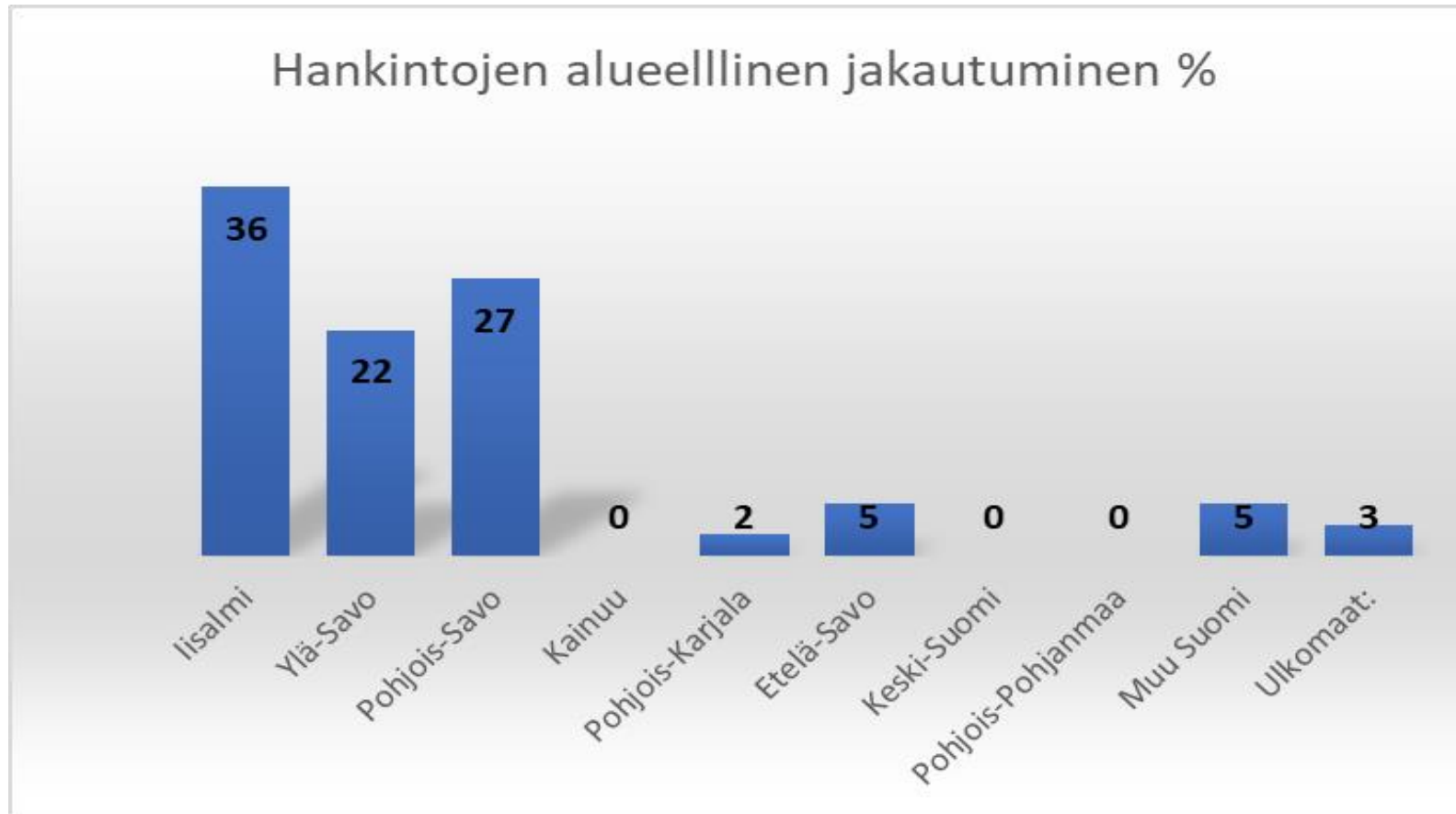

Asiakaspysäköinti rakentamisen aikana

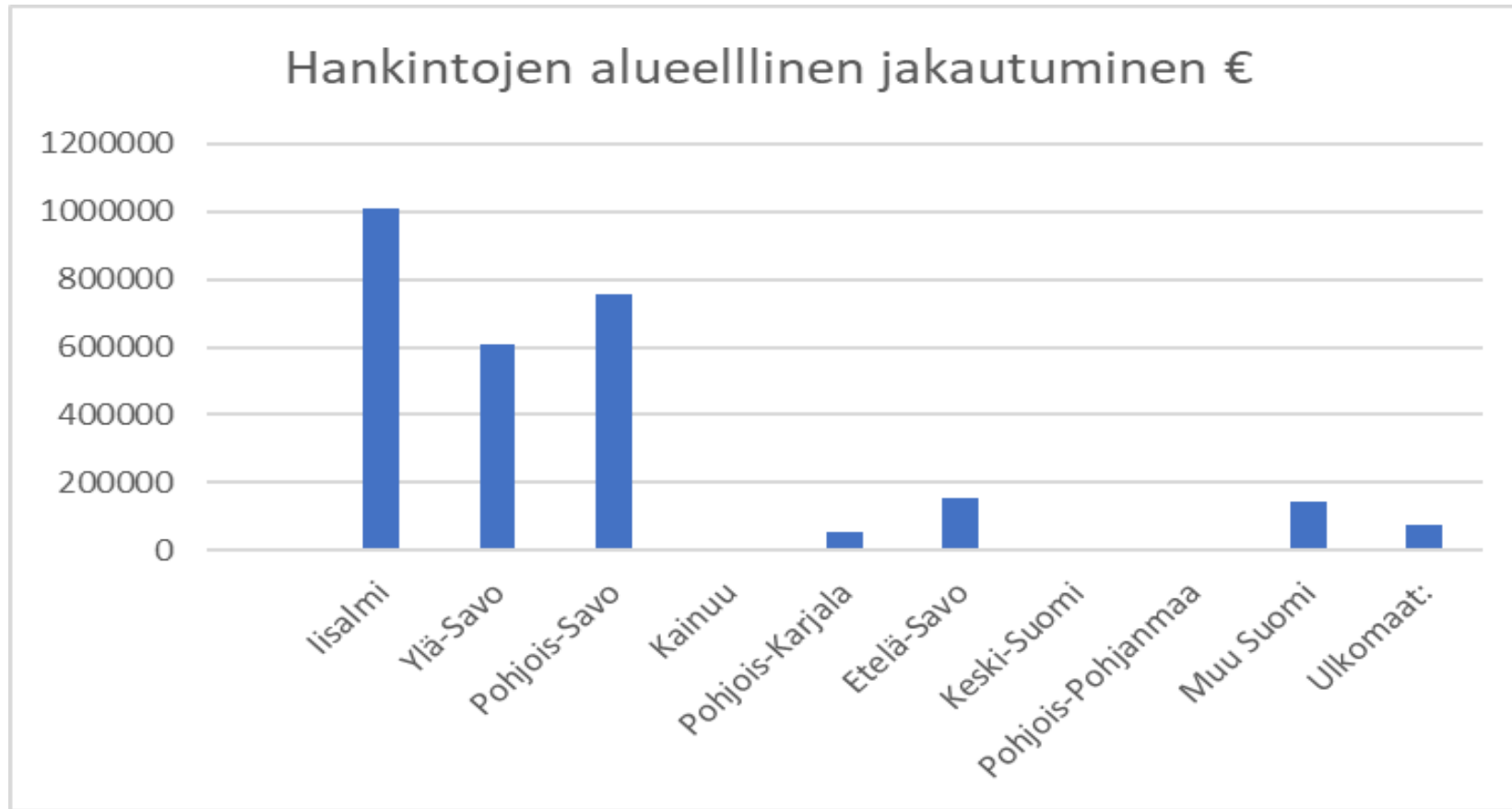

- Asiakaspaikotus
muuttuu
- Saattoliikenne
sairaalarakennukseen
säilyy
- Inva-pysäköinti
huomioidaan
rakennuskohtaisesti

Terveyskampus-hankkeen hankinnat hankintojen alueellinen jakautuminen

Terveyskampus-hankkeen hankinnat hankintojen alueellinen, (sidotut 2, 8 milj. €)

Kiitos!